

Novi bolnik v Evropi.

RADIKALCI STRESAJO RUSIJO. — SLABA STRAN RUSKEGA SOCJALIZMA. — INVESTIRANJE KAPITALA NI VARNO. — AMERIŠKI BANKIRJI SO BILI INFORMIRANI. — SAMO KOZAKI MOREJO REŠITI RUSIJO. — KERENSKIJEVA MOČ GINE?

(Poroča George T. Odell.)

Stockholm, 30. avgusta. — Zastopniki ameriških največjih kapitalističnih družb so obiskali Rusijo z namenom, da doženejo, li je prišel primeren čas, da se ameriški kapital investira v raznih podjetjih v Rusiji.

Zdaj so ti zastopniki poslali poročila svojim gospodarjem, da so razmere v Rusiji take, da je nevarno za vsak nikel privatnega kapitala, da bi se investiralo v Rusiji.

Rusija trpi na finančni krizi. — Ruska vlada ni zmogla, da bi denar ruskih bogatašev obrnila v produktivne namene. Zaradi tega mora najemati posojila pri tujih narodih, da dobi zdravilo, ki bi ozdravilo to bolezen.

Prerokujejo, da bo novi "bolni mož" v Evropi omagal, ako hitro ne pride finančna pomoč.

Ruski narod se drži v svoji svobodi bolj na ideale in ne gleda na to, da bi dobil zdravila, da bi ozdravel.

Z drugimi besedami, položaj v Rusiji je tak, da bo Rusija prej poginila in bo narod obdržal ideale socializma, kakor da bi kupil rešitev za ceno izgube idealov revolucije.

Informacije o ruski situaciji sem prejel s treh strani. Ena oseba, ki mi je podala informacije, je mož, ki zavzema odgovorno mesto v stranki kadetov in pri ruski provizorični vladi.

Druga informativna oseba je član ameriške komisije, ki je pred kratkim proučevala ruske razmere in katerega mnenje upoštevajo pri washingtonski vladi.

Tretji informant je član laškega parlamenta, vojak in opazovalec dogodkov. V Rusiji zastopa svojo vladno željo od početka ruske revolucije.

Vsi trije so enakega mnenja o Rusiji, o kateri pravijo, da je nevarno bolna, da je finančni problem zelo velike važnosti in da je neobhodno potrebno, da se izboljšajo ruske železnice.

Ameriška vlada je po Stevensovi komisiji pod gotovimi pogoji obljubila Rusiji, da ji bo izboljšala železniški sistem, upajoč, da dobi 30 odstotne obresti.

Ruski državni uradniki so izjavili, da je ruski narod zelo hvalečen za vse, kar je Amerika storila za Rusijo ter so izrazili upanje, da se bodo pričele ruske železnice brez odlašanja popravljati. Rekli so, da je v notranjosti Rusije dovolj žita, ki samo čaka na železniške voze, da ga odpeljejo v kraje, kjer vlada pomanjkanje.

Polovica politične nedelavnosti na Finskem in v Ukrajini ima vzrok v pomanjkanju.

Ameriški državniki so o tem prepričani in so mnenja, da bi Stevensova komisija rešila Rusijo, ako po Rusiji prej ne nastane lakota, predno bodo ruske železnice urejene.

Zelo pa je dvomljivo, ako bo ruska vlada sprejela ameriške pogoje, ki se ne zlagajo z ruskimi socialističnimi načrti.

Tudi drugi tuji kapitalisti bodo dobro premislili, predno bodo investirali svoj kapital v ruskih podjetjih, kajti vsa industrija je po socialistični postavi obdačena na čisti dobiček za 90 odstotkov.

To je preplašilo ameriške kapitaliste, ki so pričakovali velikanskega ruskega razvoja. Toda privatni kapitalisti še niso zavrgli svoje namere, kajti še vedno upajo, da bo mogoče dobiti ugodne pogoje.

Ko je prišla Kerenskijska vlada na krmilo, je vlada izdala za 60 milijonov rublev papirnatega denarja. Toda malo časa pozneje Duma ni imela dovolj denarja, da bi bila plačala svoje uslužbence. Ruske banke zmenjavajo sedaj vse čez nad 10 tisoč s papirnatim denarjem ali pa z državnimi bondi.

Ako hoče Rusija iziti iz te krize, mora sprejeti tuj kapital pod popustljivimi pogoji. K temu je bil prisiljen hranični problem.

Ameriški in laški opazovalci so izjavili, da so prepričani, da se Rusija ne bo mogla držati pod socialistično vlado.

Amerikanec pravi:

— O, Rusija bo dobro izšla iz te krize.

Italijan pa je bolj previden in pravi:

— Rusija se mora srečno izviti iz tega položaja; kajti ni mogoče pojmiti, da bi tako velik narod propadel.

Priznavam pa, da ni znamenj, ki bi nas navduševala!

Vsi pa so prepričani, da morejo le kozaki rešiti Rusijo. Le kozaki, sinovi divjih step morejo v sedanjem položaju vpeljati v armadi disciplino, da z orožjem v roki preženejo socialistične ideje med vojaštvom. Kozaki so zahtevali obnovitev smrtnih kazni in kozaki so obrnili strojne puške na izdajalske čete, ki so odpovedale pokorščino in so se brez boja umaknili.

Amerika vidi v generalu Kornilovu rešitelja Rusije. Kornilov bo kot diktator na čelu kozakov vpeljal v armadi zopet red in pokorščino.

Bolgarska kultura.

Bolgari so odvajali srbska dekleta v turške hareme. — Odvedli so 10 tisoč deklet od 10 do 15 let.

London, Anglija, 30. avgusta. Srbski ministrski predsednik Pašić, ki se sedaj mudi v Londonu, je izjavil, da je bilo odpeljanih 10 tisoč srbskih deklet od 10 do 15 let iz Srbije v hareme v Carigradu, Bolgariji in Mali Aziji.

Te deportacije so se dogajale od februarja 1916 in še vedno so se nadaljevale še pred nekaj tedni. Zdaj so te deportacije popolnoma pod bolgarsko kontrolo in se ne more dognati, v kakem obsegu se sedaj še vrše.

Osem tisoč deklet so poslali v Carigrad, dva tisoč pa deloma na Bolgarsko, ali pa v Malo Azijo. Trgovina s srbskimi dekletami se je na Bolgarskem in v Turčiji tako zelo razširila, da je prišla že v pregovor.

Mlade deklice so skrivoma vgrabljeni in odvajali iz malih vasi, dokler se ni v zadnjem času pokazalo, da je več manjših mest brez deklet.

— Ne vrjamem, — pravi Pašić. — "da bi bili Turki dejanski povzročitelji oskrbnih postav o modernem vojnem vodstvu. Vse informacije so edine v tem, da so Bolgari prvi povzročitelji, Turki pa da samo podpirajo tako postopanje.

Deklice so premlade, da bi se jih moglo porabiti za kakšno delo. Poleg tega niti Turkom, niti Bolgrom ne primanjkuje ravno delavskih moči. Pri tem pa v Turčiji uporaba deklet za zunanje delo ni poznana.

Za nas je nemogoče, da bi mogli pomagati tem nesrečnim žrtvam. Naše zadeve v Carigradu in Zofiji so v rokah nizozemskih poslatništva. Potom tega poslatništva smo vložili najbolj oster protest. Toda znano je vsakomur, kako težavno je prisiliti Turško, da ugodno zahtevam. Stavili smo predlog, da se deklice zopet vpošljejo nazaj. Toda bojimo se, da je to že prepozno in čakati moramo potrpežljivo, da pride mir."

Franosko bojišče.

Angleško napredovanje pri Ypresu. — Artilerijski boji. — Nemci so spravili proti Kanadom veliko število vojaštva.

London, Anglija, 30. avgusta. Na ypreskem bojišču so Angleži nekoliko napredovali in vjeli nekaj Nemcev. Nemška artilerija je hudo obstreljevala angleške postojanke pri Lensu in severno od Ypresa.

Kanadski glavni stan, 30. avg. Pri pokopavanju nemških vojakov se je dognalo, da so Nemci spravili na ta del fronte veliko množino vojaštva, katerega do zdaj niso opazili. Med padlimi vojaki so nekateri pripadali polkom, ki se do sedaj še niso vdeležili bojev na tem bojišču.

Teh bojev se je vdeležilo najmanj 61 bataljonov. V primeri s tako močjo je angleška znaga velikanskega pomena.

Pariz, Francija, 30. avgusta. — V okraju Braye-en-Laonnois in Craonne so se vršili ljuti artilerijski boji.

V Champagne, vzdolžno od Teton so Francozi napredovali, ne da bi imeli kakšne izgube ter so vdrla v sovražne zakope in pripeljali s seboj enajst ujetnikov. V istem okraju sta bila odbita dva nemška napada.

Vsi trije moji informantje so mnenja, da Kerenskijska vlada gine.

Voditelj boljševikov Ljennin, o katerem se je že neštokrat poročalo, da je bil aretiran, še vedno agitira za svojo stranko in piše članke pod imenom Mellin. Ni mrtev; samo skrit je.

Nevarnost je, da se izcimi revolucija, ki bo strašnejša kot francoska, ako bodo kozaki intervenirali.

Ruska vlada s simpatijami in upanjem gleda na Združene države, toda odločno zavzema stališče, da ne žrtvuje svojih idealističnih principov, ki so podlaga republike.

Nemški dezertjerji.

Dezertiralo je mnogo Nemcev. — Število se je v zadnjem času povečalo. — Kdor se ni v določenem roku vrnil, ne sme več domov.

Rotterdam, Nizozemsko, 30. avgusta. — Doba milosti za nemške dezertjerje je minula. Vsem onim, ki so pobegnili na Nizozemsko in druge nevtralne države, in so se vrnili v določenem roku, je bilo obljubljeno pomiloščenje. Namesto stroge kazni, katero predpisuje nemški vojaški zakon, se jim je zagotovilo, da izbršejo svoj grehni madež s službo na fronti. Vsi, ki se niso vrnili do 15. julija, izgube nemško državljanstvo in se ne smejo nikdar več vrniti v domovino, da se jim bo odpustilo.

Dokazov nimamo, koliko, ako sploh kdo, se je vrnilo do tega časa v Nemčijo. Na drugi strani pa imamo dokaze, da se je v zadnjem času število dezertjerjev povečalo, namesto zmanjšalo. Na meji so morali straže podyvojiti, ker so se cele reke dezertjerjev valile proti nizozemski meji. Na vsaki sto jardo na meji je postavljena straža.

Pomiloščenja pa niso deležni oni vojak, ki so dezertirali v obliki, ki je bila določena za povratek. Zadnje nemške odredbe kažejo, da postavi Nemčija vsakega le kolikar sposobnega moža na bojno polje.

V Berghenu, v severni Nizozemski, bodo v kratkem otvorili taborišče za nemške in avstrijske dezertjerje. V navadnih razmerah je bilo treba samo dokazati, da je pravi vojaški dezertjer in je imel popolno svobodo na Nizozemskem.

Tu postopanje gostoljubnosti pa se je pokazalo za nevarno; pomnilo, žili so se zločinci, pa postala je tudi nevarnost v zdravstvenem oziru. Kdor se pregreši proti javnemu redu, pride v posebno taborišče. Tako je tudi določen poseben prostor za take dezertjerje, ki kažejo znake kake bolezni. Vsakemu se da na prsto voljo, ali v takem slučaju gre v taborišče, ali pa gre, od koder je prišel.

KOLEDAR za leto 1918.

Rojakom naznanjamo, da bo v najkrajšem času izšel naš Slovensko-Amerikanski Koledar za prihodnje leto 1918. Glede poučnega in zanimivega čtiva in krasnih slik bo letošnja izdaja presegala vse dosedanje.

Cena je samo 35 centov.

Da ga boste pravočasno dobili, ga naročite že sedaj. Najboljši dokaz, kako veliko je povprašanje po našem Koledarju, je to, da smo morali že dve leti izdati po dve izdaji. Ker bomo letos izdali le omejeno število Koledarja, se na poznejše naročbe ne bomo mogli veliko ozirati.

Naročajte ga pri:

Slovenic Publishing Co.,
82 Cortland St., New York City.

Tudi ob Mozeli se nadaljujejo artilerijski boji.

Število topničarjev v bojih pred Verdunom je bilo večje kot pa število pešev. Poročevalec pravi, da je bilo pred Verdunom neizmerno število topov. Težke projekte se morali nositi do topov po več ur daleč.

Franoska artilerija ne poskuša več uničiti nemških topov, temveč prisiliti topničarje, da zapuste svoje topove in iščejo zavetja. Zaradi tega se uporabljajo v veliki množini izstrelki s plino.

Wilsonov odgovor.

Wilson ni v svojem govoru, ki ga je poslal papežu, zahteval, naj nemški cesar odstopi.

Rim, Italija, 30. avgusta. — Odgovor predsednika Wilsona je došel sem in se nahaja v rokah papeža Benedikta.

Washington, D. C., 30. avgusta. Povdariti je treba, da predsednik Wilson nikakor ne zahteva, da bi nemški cesar odstopil. To je potrebno posebno zategadelj, ker si bodo nato nekateri napačno tolmačili.

Predsednik Wilson ni s svojo noto ničesar napravil, kar bi onemogočilo mirovna pogajanja, da pa je nasprotno, celo odprl pot, da bi se pogajanja čimprej začela. Predsednik zahteva, da seesarjevo moč nekoliko zmanjša, ne pa, da bi nemški cesar odstopil.

Washington, D. C., 30. avgusta. (Poročilo Karla Wiegand). — Večji del Amerikancev je prepričan, da preti nam in celemu svetu od Nemčije največja nevarnost. Jaz sem bil v Nemčiji in prav do bro vem, da je vse govorjenje o Nemčiji zelo pretirano.

Nemško ljudstvo je sito vojne in klanja. Sito ga je tako kot ga ni bilo še nikdar izza tridesetletne vojne. Pruska armada, ki je tipična za takozvani pruski militarizem, je decimirana. Častnikov je malo ostalo. Enako je tudi z gardo. Danes so v nemški armadi večinoma le rezervni častniki.

— Nikoli več! — če bom še ostal pri življenju, se ne bom udeležil nobene vojne. Jaz sem storil svojo dolžnost napram domovini. Ko bo pa vojna končana, bom šel v deželo, kjer bo vojna nemogoča.

Tako in podobno govorjenje sem slišal zadnja leta na svoja lastna ušesa iz ust nemških vojakov.

Boji ob Soči.

Italija namerava napasti avstrijsko mornarico. — Nove laške pridobitve. — Štanjel in Gabrje.

Washington, D. C., 30. avgusta. Laški poslanik je prejel iz Rima nova poročila o uspehih laške armade. V posesti Banjšice Lahi obvladajo s težkimi topovi Štanjel in Gabrje, severovzhodno od Gorice. Laški poslanik pravi, da La hi zavzamejo ta dva hriba vsak čas. Zavzeli so že tudi zapadno pobočje Slemen in vroča bitka je v teku pri Nakobilu.

Avstrijska bojna mornarica, ki je zbrana v Pulju, je tudi v nevarnosti, kajti Lahi jo nameravajo napasti z laškimi in angleškimi monitorji, ki sedaj obstreljujejo Grmado pri Trstu.

Avstriji so na Banjšici pustili veliko množino vojnega materiala, katerega zdaj Lahi zbirajo. — Med tem pa se morajo Avstriji še dalje umikati. Vstavili so se pri Nakobilu, ki je dva tisoč čevljev visok. Laške čete pa so obkolile Nakobil in napadajo Trnovski gozd.

Do zdaj je laška armada zasedla okoli 300 kvadratnih kilometrov avstrijskega ozemlja.

Vojni dopisnik Tribune brzojavlja, da obvladajo tržaški zaliv laški topovi ter angleški in laški monitorji.

Od strani obstreljujejo Grmado laški topovi, s procelja pa angleški in laški monitorji.

Avstrijske obrežne baterije so poskušale prisiliti monitorje, da bi utihnili; pa se jim ni posrečilo. Ves čas bombardiranja se ni pokazal niti en avstrijski aeroplan.

Rim, Italija, 30. avgusta. — Na Banjšici so Avstriji vprizorili hud protinapad z namenom, da bi zavzeli izgubljene postojane. Vsi ti napadi pa so bili odbiti in Lahi drže trdno osvojeno ozemlje.

560 Avstrijev je bilo ujetih.

Laški letalci bombardirajo gozd Banovico nad Gorico. Avstrijski napad med vipasko dolino in Dosso Fatti je bil odbit.

Kornilov pred skupščino.

GENERAL KORNILOV POKAŽE EDINO POT, KI MORE REŠITI RUSIJO. — PO NJEGOVI IZJAVI LE DRASTIČNE MERE MOREJO REŠITI NAROD PRED NOTRANJIM IN ZUNANJIM SOVRAŽNIKOM. — AKO PADE RIGA, SO VRATA DO PETROGRADA ŠIROKO ODPRTA.

Moskva, 30. avgusta. — Današnje, drugo sejo narodne skupščine je obiskal vrhovni poveljnik ruskih armad, kozakiški general Kornilov, ki je z odkritimi besedami pokazal položaj na fronti.

Vsakemu so sicer bile znane razmere na bojišču, toda besede malega moža z redko tartarsko brado so zbudile veliko zanimanje; spoznali so, da je od njega odvisna vojaška in morda celo politična bodočnost Rusije.

Vsi zastopniki so odobravali njegove izjave, le delavski in vojaški delegati so se zadržali pasivno.

V zborovalno dvorano je prišel v spremstvu Kerenskijski in ko je končal svoje poročilo, je takoj zapustil zbornico ter se je z vlakom odpeljal na fronto.

Dasiravno ni bila v zbornici zanj atmosfera preveč prijazna, je vendar odkrito zahteval, da se mu podeli oblast, katero je zahteval od vlade, ako žele, da se reši Rusija.

Kornilov je trdil, da je neobhodno potrebno, da se zopet vpelje smrtna kazen v armadi in za fronto.

V početku svojega govora je pripovedoval Kornilov, da so bili umorjeni štirje polkovni poveljniki; en sibirski polk, ki se je spočetka zelo hrabro boril, se je v zadnjih bojih umaknil in disciplino je mogoče uvesti v polk le na ta način, da se postopa proti njemu z brutalno silo.

— Neizprosno se borimo proti anarhiji v armadi, je rekel general. — Brez dvoma bo v kratkem času uničena, toda nevarnost novega poloma visi vedno nad deželo. Položaj na fronti je slab.

Izgubili smo celo Galicijo, celo Bukovino in vse sado ve prejšnjim zmag. Na nekaterih krajih je sovražnik prekorail našo mejo in ogroža rodovitne južne pokrajine. Preti uničiti rumunsko armado in trka na vrata pri Rigi. Ako naša armada ne bo držala obrežje v pristanišču v Rigi, bo pot do Petrograda na široko odprta.

Stara vlada je zapustila Rusijo armado, ki, navzlic vsem napakam v svojem organizizmu, je bila napolnjena bojnega duha in je bila pripravljena na žrtve.

Vse vrste različnih odredb, ki so popolnoma tuje duhu in potrebi ruske armade, so napravile iz armade zbirko posameznikov, ki so izgubili ves smisel do dolžnosti in se tresejo samo za svojo lastno varnost.

Ako Rusija želi, da bo rešena, se mora armada reorganizirati za vsako ceno. Takoj moramo vpeljati odredbe, katere sem priporočal in katere je v celoti odobril vojni minister.

Moč vsake armade zavisi od položaja v ozadju. Kri, ki bo tekom reorganizacije na vsak način prelita, bo tekla zastoj, ako ostane armada, ki je bila reorganizirana in je pripravljena na boj, brez ojačenja in novega zalaganja z municijo in ostalim vojnim materijalom.

Zaradi tega menim, da se morajo odredbe, katere so se uvedle na fronti, vpeljati tudi v ozadju.

— Verujem, — je končal Kornilov, — da bo ženij in razum ruskega naroda rešil domovino. Verujem v briljantno bodočnost ruske armade. Verujem, da se bo obnovila stara slava!

Avstrijske šole.

Rim, Italija, 30. avgust. — Z različnih strani so prišla v Vatikan poročila, iz katerih je razvidno, da je pomanjkanje po celi Avstro-Ogrski tako veliko, da povzroča veliko skrb.

Duševna potrlost, med otroci zaradi slabe prehrane je toliko, da je brez koristi, da bi se nadalje obiskovali šole. Skoro gotovo bo vlada odredila, da se šole zapro.

Vreča moke velja \$40, en funt mesa \$2. Mast je zelo redka in vsakemu je dovoljeno na teden manj kot en funt. Zaradi pomanjkanja škroba so redovnice primorane nositi mehka pokrivala. Vso hrano je vlada zaplenila za armado in deželi proti lakoti.

Ažonz.

Bombardiran ameriški parnik.

London, Anglija, 30. avgusta. Nek nemški podmorski čoln je bombardiral v četrtek ameriški parnik Laura C. Anderson. Vsa posadka se je rešila.

Iz Španake.

Rim, Italija, 30. avgusta. — Da zadovolji socialiste in liberalce, je španska vlada odločila, da se modificira konkordat z Vatikanom. Vlada je obvestila papeža, da se bodo o tej zadevi pričela kmalu pogajanja.

Govori se, da bodo odvzeli duhovništvu politični vpliv.

Madrid, Španija, 30. avgusta. Danes se je vršila ministrska seja, kateri je predsedoval kralj.

Pošiljatelj denarja.

Kakor že znano, ne sprejemamo več denarja za izplačila v Avstriji, Ogrski in Nemčiji.

Lahko pa vedno še izposlujemo izplačila vojnim ujetnikom in drugim v Rusiji, Italiji in Franciji, kakor tudi onim ljudem na Primorskem, kateri bivajo v krajih, ki so zasedeni po laški armadi.

Kadar pošljete denar, priložite tudi dopisnico ali pisno vojnega ujetnika, ker nam s tem pomagata sestaviti pravilni naslov.

TVRDKA FRANK, KAKHED

82 Cortland Street, New York, N. Y.

"GLAS NARODA"

(Slovenian Daily.)
Owned and published by the
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(a corporation.)
FRANK SAKSER, President. LOUIS BENEDIK, Treasurer.

Place of Business of the corporation and addresses of above officers:
82 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

Na celo leto velja list za Ameriko	Za celo leto za mesto New York	\$5.00
In Canada	Za pol leta za mesto New York	3.00
Za pol leta	Za četrt leta za mesto New York	1.50
Za četrt leta	Za inozemstvo za celo leto	6.00

"GLAS NARODA" izhaja vsak dan izvenredno nedeljo in praznikov.

"GLAS NARODA"
("Voice of the People")
Issued every day except Sundays and Holidays.
Subscription yearly \$3.50.

Advertisements on agreement.

Dopis brez podpisa in osebne se ne priobčujo.
Denar naj se blagoviti pošilja po — Money Order.
Pri spremembi kraja naročnikov prosimo, da se nam tudi prejšnje bivalne naznani, da hitreje najdemo naslovnik.

Dopisim in pošiljatelj nam navedite ta naslov:
"GLAS NARODA"

82 Cortlandt St. New York City.

Telephone: 2876 Cortlandt.

Ni vere v kajzerja.

— 000 —

Predsednik Wilson je prvi med zavezniki odgovoril na papeževoto. Na papežev predlog, da bi se dosegel mir s prijateljskim pogajanjem z nemškim cesarjem, je predsednik Wilson odgovoril, da se z nemškim cesarjem ne more pogajati.

So ljudje, na katerih besede se človek ne more zane-
sti, so pa tudi ljudje, katerih besede ne veljajo.

Pogodba z nemškim cesarjem bi postala — čunja papirja.

Nemški vpad v Belgijo je povzročil nezaupanje v kaj-
zerja. Mir, ki bi se sklenil z njim, ne bi bil stalen, kajti
cesar je pokazal, da ne drži svečanih obljub.

Zato se ni mogoče pogajati z "brezobzirnim gos-
podarjem nemškega naroda". — Nemška politika je hlepe-
la po svetovnem gospodarstvu in doseči je hotela svoj na-
men ne oziraje se na "svete obveznosti pogodb in dolgo-
letnih navad ter principov mednarodnega postopanja in
časti".

Ako je nemška vlada moralno v konkurzu, potem
na drugi strani mize pri mirovnih pogajanjih ni nikogar,
katerega besedam bi mogli vrjeti.

Na to mesto pa lahko stopi nemški narod, ako hoče.
Dokler pa ne postavi za svojega zastopnika moža, katere-
ga beseda je kaj vredna, toliko časa so pogajanja izklju-
čena.

Vsi narodi vzdihujejo po miru kot vzdihuje papež.
Toda ni mogoče stopiti na pot miru po papeževem načrtu.
Kajti ta mir ni zadnji cilj, za katerega prelivajo zavezni-
ki svojo kri.

Tak mir bi vodil v še večje mizerije, kot pa so mize-
rije, skozi katere gre sedaj svet. Bil bi povod novih in še
večjih vojn in vednega novega pripravljanja.

Kaj je prineslo to vojno na svet?

"Neodgovorna vlada, da bi gospodarila svetu".

Zdaj je ta vlada zavstavljena, toda še ne premaga-
na. Doseči pa ne more svojega cilja.

Prizadeva si, da bi dosegla mir; da bi popravila na-
pake in bi se pripravila na novo še strašnejšo vojno.

Cesar ni bilo mogoče doseči zdaj, bi hotela doseči po-
zneje.

Na kak način pa se more odvrniti prihodnja vojna?

Samo na ta način, da se uniči načrt za svetovno nad-
vlado. Uničiti se mora ali sila ali pa želja po uresničenju
tež idej.

Ne smemo več iti skozi ta smrtni boj. Toda gotovo
bomo šli, ako se sedaj ne uničijo nemške ambicije po sve-
tovnem gospodstvu.

Ako se ohrani status quo ante bellum, bo obstajala
vedno zveza narodov, ki bo sovražna nemškemu narodu.
V tem položaju, bi se oboroževanje nadaljevalo in v veli-
ko večjem obsegu kot pred vojno. Narodi bi morali posve-
titi vse svoje sile militarizmu.

Tudi najbolj miroljubne države bi morale postaviti
veliko vojaško silo, da se zoperstavijo sovražniku, ko bi
ga zopet prijelo želje po svetovnem gospodstvu.

Da bi se pa mogle vzdrževati take armade, bi prišlo
na narode tako velikansko breme, kakoršnega še ni vi-
del svet.

Mir po papeževem načrtu ne bi prinesel blagoslova;
bil bi prokletstvo in povod ter pogoj še strašnejše sve-
tovne katastrofe.

Mir, pravi mir, ki bo edini za vedno spravil narode,
more priti le, ako Nemčija spozna svoje napake in odpre
pot do ugodnega miru.

O miru se ne more govoriti s sedanjim nemškim gos-
podarjem. Nemški narod mora izbrati svojega zastopnika,
s katerim se morejo zavezniki pogajati na podlagi za-
upnosti.

To je imel pred očmi predsednik Wilson, ko je pisal
odgovor na papeževoto.

Združene države ne zahtevajo kazenske vojne od-
škodnine in ne bodo se maščevale nad Nemčijo v gos-
podarskem oziru.

Predsednik Wilson ne zahteva, da se mora raztelesi-
ti nemška država. Vojna se ne vodi proti nemškemu na-
rodu, temveč samo proti — "brezobzirnemu gospodarju
nemškega naroda".

To izjavo je že podal predsednik Wilson ob priliki
proglasitve vojnega stanja z Nemčijo. Zdaj je to ponovil

jasno, da ga more razumeti vsakdo; morebiti ga bodo ra-
zumeli tudi Nemci.

Ne želimo uničenja nemškega naroda; zavarovati
hočemo sebe in naše otroke, da jim ne bo treba iti skozi
"smrtni boj".

Predsednik Wilson obljubi mir nemškemu narodu in
ne osebi, o kateri se ve že vnaprej, da bo prelomila ob-
ljubo.

Nemški narod lahko reši samega sebe, ako imenuje
pooblaščenca, s katerim se homo lahko pogajali, katere-
mu homo mogli vrjeti.

Vzbuditi mora v naših sreih zaupanje vanj.
To pa lahko stori, ako odpravi avtokracijo in opusti
tiranske ambicije.

Ako pa je nemški narod slep in klečeplazi pred svo-
jim kajzerjem in noče miru, ki bi bil ugoden za obe stran-
ki, tedaj nam ne preostane drugo kot da se vojna nadalju-
je ter se bo končal smrtni boj z narekovanjem miru.

— 000 —

Posojilo za svobodo.

— 000 —

Knute Nelson, senator iz Minnesote.

Naša dežela je dejanski vdeležnica v veliki vojni, v
kateri moramo biti zmagoviti. Da se pa mora vojna uspeš-
no voditi, je treba velikih svot, ki se morajo zbrati delo-
ma potom taks, deloma z izdajanjem bondov.

Ako bi denar, ki je potreben za vodstvo sedanje voj-
ne, skušali dobiti potom taks, bi bilo to preveliko breme
za sedanjo generacijo, zato je potrebno, da se del tega
bremenja potom bondov naloži onim, ki bodo prišli za na-
mi, posebno še, ker jim ne bo treba poslati svoje mladine
v vojsko, kakor moramo mi.

Liberty Bond je dolg naše vlade in je najbolj varen
na celem svetu. In ako se pomisli, da so prosti taks in ako
pridenomo obresti, potem imajo veljavo, kot bi nosili po
5 in pol ali 6 odstotkov.

Ta denar ne bo šel iz dežele, temveč se bo potrosil
med domačim narodom, da se plača material, katerega ku-
pijo zavzeniki v tej deželi.

Zavezniki odškodujejo Združene države s tem, da iz-
dajo svoje bonde, ki bodo plačani Zdr. državam.

S tem, da se prodajajo bondi, se ne pomaga samo za-
veznikom, temveč se tudi pomore, da se razpečajo farmer-
ski pridelki in tovarniški izdelki.

Ti bondi so izdani v tako majhnih zneskih, da jih ku-
pi lahko večina našega naroda.

Ne moremo se vsi bojevati, toda vsi mali in veliki,
stari in mladi, revni in bogati morejo kupiti bonde.

V naših prejšnjih vojnah, posebno v civilni vojni, je
bila vlada primorana razpisati bonde v velikih množinah,
toda te bonde so večinoma pobrale banke in ne ljudstvo.

To veliko posojilo za svobodo se ne bo pustilo ban-
kam, temveč večinoma v rokah našega naroda, ki je po-
glavitna opora republike v vojni in miru.

Vseh patriotičnih in lojalnih državljanov dolžnost
je, da kupijo bonde drugega posojila za svobodo, kar bo
državni zkaladničar McAdoo kmalu razpisal.

To je druga dolžnost za dolžnostjo stopiti v armado.

Mi nismo v položaju, da bi mogli ponuditi deželi svo-
je življenje, toda vsak bo pripravljen pomagati na drug
način, da se bo vodila vojna do končne zmage

— 000 —

Dopisi.

Davis, W. Va.

Sicer nimam kaj posebnega po-
ročati v širno javnost, ampak sa-
mo toliko, da ne bi kdo mislil, da
smo popolnoma zaspali, odkar so
našo državo tako osušili. Se
še vedno dobi kakšna kaplja, da
oživi človeku živce.

Tako smo priredili v nedeljo
dne 19. avgusta malo zabavo v J.
Strukljevi dvorani, katere se je
še dosti dobro obnesla; pilo, pelo
in plesalo se je, da je bilo veselje.

Naš starodavni godec Mr. Sovin
nam je igral tako ubrane poskoč-
nice, da so tudi najbolj utrjene
gostjarje spravile na noge. Pa
bi kdo zopet rekel: S kom ste pa
plesali, ko nimate deklet? To je
res, da deklet ravno ni v izobilju

na Davisu, imamo pa brhke in
mlade vdove, katere se kosajo z
vsakim dekletom. In te so nas po-
častile s svojim obiskom in pri-
pomogle, da se je cela stvar kar
najbolje in najboljše dovršila.

Med fantov in žonitve željuj
pečarjev ni manjkalo. Posetili so
tudi bratje iz bližnjega Thoma-
sa, za kar jim gre vsa čast in
hvala, ter jim zagotovili v imenu
cele družbe ob prvi priliki enako
naklonjenosti. Seveda tudi stara
slovensko-gozdarska igra ni izo-
stala; igralo se je, da je bilo ve-
selje za ene, pri tem ko druge še
danes glava boli. Pa kaj se hoče,
sreča se opoteča in srečen je le ti-
sti, ki ga sreča.

S tem pa naj zadostuje; pri-
hodnjak kaj več.

K sklepu pozdravljam vse ro-
jake in rojakinje širom Amerike,
posebno pa brate v Thomasu.

Revček Andrejček.

Willard, Wis.

Enkrat se mi je poročal na tem
mestu, da smo veterani prišli v
Jama A. S. of C. zdaj imam še

za sporočiti, da šteje unitja 50
udov. Vsa čast takim rojakom so-
trpinom!

Rojaki, pristopite k nam, da bo-
mo delali vsi za enega in eden za
vse. Ali še pomnite, kaj se je de-
lalo z nami pred dvema letoma? Ako
še niste pozabili, pristopite,
ker bolje ne morete denarja ob-
restonosno naložiti, kakor ravno
pri A. S. of C. Vstopnina je \$4.

Zdaj smo naročili eno karo moko
in živeža za živino, ovsa, koruze,
otrokov itd., vsega skupaj 15 ton.
Pri enem sodu moke se je priha-
nilo \$1.80, tako da imajo nekateri
udje vstopnino povrnjeno že pri
prvem naročilu, kakor si je kate-
ri naročil, več ali manj. Seje se
vrše vsako prvo in tretjo soboto
v mesecu v šoli na Willardu ob 8
uri zvečer.

Ker sem slišal, da sem jaz pisal
zadnji dopis z Willarda, izjav-
ljam, da sumnja ni opravičena,
ker jaz nimam 160 akrov in črna
suknja mi ni še bila nobena na
potu in mislim, da ne bo, ker jaz
nerad slišim, ako mi kateri moj
napake očita, zato se pa bolj iz-
ogibljem. Znanosti, da bo zdaj kaj
bolje, ko homo več evenka priha-
njenja.

Sreča pozdrav vsem rojakom,
akateri v potu svojega obraza
store trebijo.

Frank Schwartz.

Kerem svoja dva prijatelja JOŽE-
FA ČERIN, doma iz Medvod
na Gorenjskem, in ANDREJA
JAMNIK. Prvi je bil par let
nekje v Pennsylvaniji, drugi pa
nekje v Wisconsinu. Poročati
jima imam nekaj važnega, zato
prosim, da se mi oglasita, ali pa
če kito ve za nju naslov, da ga
mi naznani. — Andrew Zeloč-
ek, Box 203, Davis, W. Va.

(31-3-33)

Iz starega kraja

Duhovniške vesti.

Dne 12. julija je bil kanonično
umeščen na župnijsko Vreme Mir-
ko Radič, ekspozit v Naudanju
selu.

Podoljena je župnija Krašnja
Adolfu Knol, župnemu uprave-
lju istotam.

Mrtja Karba je te dni dopolnil
25 let, odkar je bil nastopil slu-
žbo župnika v Zrečah.

Smrtna kosa.

Umrli je na Krupi župnije Se-
mič dne 15. julija po daljšem bo-
lehanju Valentin Mahnič, mizar
in slikar, 75 let star, znan po celi
Beli Krajini ter še dalje po svo-
jem delu po cerkvah in župniščih.

K snarti dr. Janka Praznika dr.
Kulovec, ki se tudi nahaja na bo-
jišču, piše: Dne 10. julija je umrl
v vojni točnik polkovni zdrav-
nik 17. pešpolka dr. Janko Praz-
nik. V petek 6. julija je bil se po-
polnoma zdrav in vesel, ponoči so
ga napadle bolečine v glavi, v so-
boto je bil že v nezvesti. Zdrav-
niki so konstatirali vnetje mož-
ganske mreže. V nedeljo se mu je
ohrnilo na bolje, tako da so ga z
avtomobilom mogli odpeljati v
vojno bolnišnico. Ko sem se od
njega poslavljaj, sem mislil, da
ga, če ne po par tednih, pa vsaj
čez več mesecev srečam zdravega.

Dne 10. julija pa smo dobili tele-
fonično vest, da je mrtev. Z njim
je padel zopet eden najboljših v
zgodnji grob. Tudi on je žrtvo
zadnje laške ofenzive. Skozi 3 te-
dne je bil noč in dan na nogah in
je pomagal ranjenemu, ki so se
stekali od raznih strani na njego-
vem obvezovališču. — Od začetka
vojne je bil na bojišču in ves čas
pri polkih, nad 27 mesecev pri 17.
pešpolku. Skoraj polovica kranjs-
kih vojakov ga pozna in prepi-
si sem, da ga bodo ohranili vse
življenje v hvalnem spominu.

Imel je res zlato in ljubezni polno
srečo za vojake-trpine. Kolikim
celo težko ranjenim, je prigljal
njegov zdravniški humor v največjih
bolečinah smehljaj na ustnice.

Koliko tisocev jih je, ki so šli te-
kom te strašne vojne skozi ži-
gove roke, a ravno toliko tisocev
jih je, ki bodo pred Bogom pri-
šli zanj. — 14. julija je mislil iti
na dopust, sedaj je odšel na več-
ni praznik po življenja polnem
trudu in delu. Kako bodo njegovi
drugi, ki so s hrepenenjem čakali
nanj, ostreli, ko bodo čitali te
vrstice. Tudi nam, ki smo skozi 3
leta živeli z njim v najožjem pri-
jateljstvu, je hudo, hudo ob nje-
govem grču, tožimo za možem-
poštenjakom.

V Ljubljani so umrli: Ferdi-
nand Moras, štabni narednik. —
Fran Pogačnik, bivši slikar, hira-
lec, 73 let. — Alojzij Teršek, biv-
ši delavec elektrarne čestne želez-
nice, 18 let. — Marijana Marko-
vič, kuharica, 50 let.

Umrli je Karlu Buhovniku v Tr-
stu sin edinec Boris.

Lazar Dundjerski, ogrski Srb,
najbogatejši trgovec z žitom v
Baški na Ogrskem, je umrl v sta-
rosti 82 let. Bil je madžaron.

Smrt v vodi.

19letni Alojzij Sanein iz Šked-
nja pri Trstu se je peljal s čolnom
nekoliko proč od brega, da bi se
skopal v čistem morju. Spustil se
je s čolnom v vodo in nekaj časa
plaval; kmalu pa je jel klicati na
pomoč, nato pa žgiral v valovih.

Najbrže ga je prijel krč. Trup-
lo so naslednji dan našli ter po-
kopali.

Glejalški krojač Štefan Orel
in njegova žena sta se šla kopat
v Savo, kjer sta se zabavala z ne-
ko desko, ki jo je prinesla voda.
Potem pa sta oba zašla v vrtnice
ter sta utonila. Ženo so potegnili
iz Save, moža pa niso našli. Oba
sta stanovala v Zagrebu.

Samomor radi vojaške službe.

V Gradcu se je ustrelil restav-
Mat. Buchmaier. Bil je predse-
dnik grške gostilniške zadruge.
16. julija bi imel iti kot korporal
v vojaško pisarniško službo, kar
je 50letnega moža silno potrljo.

Roparski napad.

V četrtek 12. julija popoldne
sta se nahajala v gostilni Antona
Savio v ulici Alessandro Vittor-
io 1 v Trstu, katero vodi za lastni-
ka, sedaj vojak, njegova 70letna
mati Franciška, samo dva možka,
kar plane eden od njiju pokoncu.
Približila se starki, jo sgrabi za
vrat, vrže jo na tla ter pobere iz mi-
zine vse denar, okoli 40 kron. Ko
je pala starka k zemlji, je šla

dogodek javit redarstvu, ki je še
isti večer izsledilo in aretiralo gl.
storilca Karla Danilo, 48 let sta-
rejša težaka v Trstu, še večkrat
predkaznovanega. Njegov tovariš
tudi ne bo ušel roki pravice.

Umor na polju.

Posesnik Fran Skogla v Za-
grebu je šel ponoči na svojo njivo
na stražo, ker so mu tatovi vedno
kradli krompir. Tatovi pa so ga
napadli ter mu je nekdo izmed
njih porinil nož naravnost v sree.
Obležal je na mestu mrtve.

Padec iz prvega nadstropja.

Z okna v prvem nadstropju je
padel v Trstu 4letni Bruno Bre-
gant, ne da bi se poskušoval.

Tatovi telefonskih žic.

Vojna je marsikatega preme-
tenega tatu odpravila iz Trsta, a
zviščenost in podjetnost tatov je,
kakor vse kaže, doma ostala. Se-
daj so se lotili tatovi celo telefo-
nskih žic. Predstavljajo se vrtar-
jem in vrtnaricam kot uslužbeni
telefonskega ravnanstva in pod
pretezo, da imajo na telefonu
kaj popraviti, se spravljajo na
strehe, odkoder odnesejo telefo-
nske žice, sedaj celo droge, ker so
iz bakra. Redarstvena oblast sva-
ri sedaj obnovo pred temi pre-
pkanec ter opozarja, da nosijo te-
lefonski uslužbeni uniformo ter
da morajo isti na zahtevu poka-
zati legitimacijo s sliko.

Vola ukradla.

Dne 13. julija sta gnala dva
moška po Istrski cesti v Trstu le-
pega vola. Slučajno jima pride
nasproti redar, nakar eden izmed
gončev popusti vola in zbeži.
Redar je soveda sodaj postal po-
zoren in je ostalega gončaja are-
tiral. Na zaslišanju je mozač, 36-
letni Krmač iz Kopra, pripovedo-
val mlavcrojetno storijo, kako
ga je prišel nekdo klicati, naj mu
pomaga gnat vola in kako je se-
daj pred policajem zbežal. A že
se je oglasil na policiji tudi po-
sestnik Anton Tiani iz S. M. M.
Sp. ter naznanil, da mu je bil mi-
nolno noč iz hleva ukraden 4000 K
vreden vol. Ko so mu pokazali vo-
la, ki ga je gnal Krmač, ga je ta-
koj spoznal za svojega. Krmač so
zaprti, sokriva niso dobili.

Oglašajo se.

Andrej Dejan iz Ljanskega pri
Koharidu se nahaja v Murau na
Gornjem Štajerskem. — Alojzija
Drufova s štirimi otroci se na-
haja v Wagni pri Lipnici.

Oglasil se je

iz ruskega ujetništva Fran Poto-
kar iz Ljubljane. Njegov naslov:
Fran Potkar, vojenopoljni in
avstrijski armii, stanejaja Zme-
rinka, Podolskaja gub., pred-
uzvojni anag. voj. dokačka Russia

Vrnil se je

iz ruskega ujetništva kot invalid
nadporočnik čemovoj. okraj pov.
Ljubljana Ivan Schaffer.

Razna odlikovanja.

Poročnik 2. gor. strel. polka dr.
Rihard Križ, avskultant v Ljub-
ljani, dobil ponovno najvišje po-
slavno priznanje z meči.

Na rumenskem bojišču odliko-
vani Slovenci. S srebrno hrabrost-
no svetinjo 1. vrste je bil odliko-
van četovodja Temelj Andrej; s
srebrno hrabrostno svetinjo 2. vr-
ste četovodja Debelak Ivan in čet-
ovodja Gasperšič Pavel; z bro-
nasto svetinjo četovodja Winkler
Josip, desetnik Gorjance Ivan,
desetnik Pim Rudolf, tri. deset-
nik Zavernik Jurij, pionirji: Zu-
panšič Alojzij, Borštnar Henrik,
Mihberger Anton, Angel Franc,
Weixelbraun Simon, Gradnik
Konrad, Kostevšek Mihael, Novo-
sede Anton, Znidaršič Josip, Grom
Franc, Dornhofer Anton, Čuček
Franc, Beznik Valentin, Brenčur
Karol in Breg Avgust.

Pri 28. poljskem topniškem
polku. Bronasto hrabrostno sve-
tinjo so dobili: desetnika Rosulnik
Lovrenc in Novik Ferdinand,
predročja Molek Franc in Gra-
tzer Franc, topničarji Senegačnik
Ivan, Roth Josip, Budak Peter,
Lakner Jakob. Kraševce Anton,
Novak Anton, Fekonja Josip in
Jordau Matija.

Pri 97. pešpolku. Železni za-
služni križec na traku hrabrostne
svetinje so dobili pešci: Bogovič
Jurij, Danen Josip, Dugar Franc,
Držič Kristijan, Floridan Ivan,
Franc Andrej, Hlede Tomaž, Isti-
klič Ivan, Jugovac Josip, Kopa-

ALI STOJITE CELI DAN?

Če je tako, potem morate biti
trudni zvečer.

Vsak možki, ki hodi celi dan, je
zvečer zelo truden. Vsak možki, ki
dela stoji, ima bolne noge ponoči.

Vsak mož mora tedaj rabiti "PE-
DISIN", krepitelj nog, ker Pedi-
sin hrani živce na nogi, brani utru-
jenost, pot, in ne dovoli, da bi no-
ge pekle, ali da bi nastale kurja
očesa, žuli, odtičaji. Lahko vse
odstranite brez nepravilnih kop-
elj. Vse kar je potrebno je, da
vsako jutro namažete noge z Pedi-
sinom in ta bo napravil vse počes-
no. Vsak naj bi to rabil. Velika
škaflija zadostuje za celo družino
več mesecev in stane \$1.00.

CROWN PHARMACY

2812 E. 79th St., E.
CLEVELAND, OHIO.

za Avgust, Lapanja Ivan, Lenič
Anton, Matelič Ivan, Markič Jo-
sip, Mezge

Preustroj države in Slovenci.

"Sovence" piše:

— Evropske ustave izvzemši angleško so plod velikega duševnega gibanja, ki je pretresalo Evropo začetkom 19. veka. Potoki krvi so morali teči, predno se je absolutizem udal zahtevam časa in se pokazal pripravljenega, da se z zahtevami ljudstva hoče spraviti v primeren sklad, tu več, tam manj, kakor so nanesle okolnosti.

Kjer je bila revolucijonarna sila ljudstva večja, je omejilo ljudstvo oblast absolutistov bolj, kjer je bila manjša, pa manj.

Ta proces se je nadaljeval po l. 1848. pri nas neprestano in se nadaljuje še danes, ker razvoj ne počiva. Pri nas še celo ne, ker so od začetka ustavne dobe vedno na delu najrazličnejši faktorji, ki si hočejo priboriti primerno veljavo in upoštevanje v javnem življenju: boj med centralizmom in federalizmom, verske struje, narodnosti in socialne plasti prebivalstva.

Svetovna vojna je po celi Evropi silno raznetila in okrepila demopatrično zavest in čuvstvovanje ljudstva. Zanimanje za javno življenje raste med maso od dne do dne — plod velikega napora v strelskih jarkih, plod silnih žrtv v zaledju, ki sili tudi najbolj lene možgane k razmišljanju.

Shakespeare pravi neke: — Ta človek misli, torej je nevaren! — In one ljudske plasti, ki se doslej še nikdar niso mnogo brigale za svoje dolžnosti v temni sluti, da to že mora biti tako, te plasti se danes gibljejo in se vprašujejo: — Ali mora vse biti tako, kakor to velevali drugi? Zakaj ne vprašajo nas? Ali nimamo tudi mi pravice sodelovanja?

Tako in slično mišljenje je vzbudila vojna s svojim trpljenjem povsod, kjer je bila ljudska množica še nesvestna svojih pravic, ali pa kjer jih sploh imela ni. V prvem slučaju jih hoče uveljaviti, v drugem si jih priboriti. Ti notranji boji so težki in hude krize se porajajo iz njih, če ne celo krvave revolucije kakor v Rusiji.

Ker nam pa kaže zgodovina, da ljudska gibanja, ki obsegajo splošnost, vkljub vsem zatiranjem in nasilstvom navadno končavajo z zmago ljudskih pravic in zahtev, — ker vsako življenje navadno klike od znotraj na zunan in se od zunaj ne da zatreti, zato ni dvoma, da bo demokratska ideja zmagala tudi pri nas in vsak poskus, ustavo preustrojiti v drugem duhu kakor v demokratičnem bo stal le žalosten poskus, ki se nikdar ne bo udeležil in vzklil od polnega življenja.

Knez Lichnowski, bivši nemški poslanik v Londonu, pravi čisto prav:

— Duh prave demokracije, kakor ga oznanja cesar Karel, bo gotovo zavel tudi pri nas, če smatramo to že za srečo ali pa za nesrečo; to je stvar osebnega naziranja in okusa, ampak potrebna posledica silnih doživljanj zadnjih treh let.

V bodoče ne bo več mogoče sklepati ali obnavljati pogodb, ki narode lahko zapletejo v vojno, in ravno tako ne bo več mogoče obstoječih pogodb tolmačiti brez vednosti ljudskih zastopnikov. Tudi ultimatumov in vojnih napovedij ne bo več mogoče odpošiljati, ne da se vpraša poprej parlament za njegovo mnenje.

Iz notranje potrebe, polne zavesti svojih pravic in trdne volje ljudstva, da hoče sodelovati pri vseh važnejših ukrepih, ki se tičejo skupnosti, se bo rodil pri nas šele pravi parlament, kakor ga imajo Angleži že nekaj sto let. Kar smo imeli doslej mi, so bile le vnanje parlamentarne forme, zunanje mrtve oblike brez gorkega notranjega življenja. In še to medlo parlamentarno lučico je lahko vsak hip upihnil paragraf 14 ali pa "Staatstreich".

Če bo zagledal pri nas istiniti parlamentarizem luč sveta, kakor z gotovostjo računamo, potem to ne bo najslabši plod svetovne vojne.

Demokratični princip zahteva pri nas pred vsem kočno rešitev narodnostnega vprašanja ustavnim potom, torej več ali manj tudi odločitev med centralizmom, kronovinskim federalizmom in narodno avtonomijo. Predmet in cilj ustavnega preustroja so avstrijski narodi in njihovo medsebojno razmerje; torej tvarina, katere so vse naše dosedanje ustave in ustavni poskusi skrbno izogibali, izvzemši le kromeriški načrt.

Ta odločitev bo težka in bo veljala hude boje, ker bodo centralisti zahtevali za državo kolikor mogoče veliko kompetenco, kronovinski avtonomisti za kronovine in narodnosti zopet zase. Najhujši bo skoro boj za kronovinske "historično-politične individualitete", ker so s tem problemom spojena tudi važna gospodarska in finančna vprašanja in ne le narodnostna.

Eno najtežjih in najkočljivejših vprašanj bo seveda jugoslovansko. — Ustavni odsek ali pa državni svet — kar že bo — je kompetenten, da rešuje samo vprašanja avstrijske državne polovice. Torej pride za nas le v poštev v toliko, kolikor daleč sega avstrijska teritorialna oblast, t. j. slovensko ozemlje na Kranjskem, Štajerskem, Koroskem, Primorskem in v Istri in hrvaško v Istri in Dalmaciji.

V poštev pride samo tu šest deželnih zborov! Da ta rešitev ne obsega celega problema, je jasno, ampak silno majhen del in majhen delokrog.

Kaj bodo rekli Hrvatje in Srbi v kraljevini, kaj Bosanci in Hercegovinci? Kaj Črnogorci in Srbi?

To so vprašanja, katerih avstrijski ustavni odsek ne bo reševal sam, ker jih ne more. Tudi če bi svetovne oblasti prepustile rešitev našega vprašanja samo nam in monarhiji, bi našli na skoro nepremosten odpor pri Ogrih. Z Ogrski je tesno združen tudi naš problem.

In še eno: — Denimo, da se zadovoljimo za enkrat z rešitvijo malega dela našega vprašanja — ali se ne bo pojavil potem znova v poostreni obliki stari literarno-politični boj, ki ga najlože označimo po njegovih najizrazitejših zastopnikih: Ali Vraz — ali Prešern?

Danes ne živimo več v časih, ko bi se lahko tolažili s tem, da je še čas, da se vse samo od sebe pride in kar je podobnih mrtvih za živce, ampak stopamo v dobo, ko dobivajo ti problemi meso in kri in lepega dne bodo stali pred nami živi in krepki in nas vpraševali:

— Torej? Kaj hočete in kako? Ste pripravljeni? Z rešitvijo ustavnega problema monarhije je združena tudi naša dobra ali slaba bodočnost in čas bo, da se o glase poklicani gospodje, kako si predstavljajo to rešitev.

000

Položaj v Canadi.

Canada stoji sedaj pred prvo krizo od časa naprej, ko se je pričela v Evropi vojna.

Ministrski predsednik Borden bo razpisal splošne volitve v teku par tednov in življenje sedanje konservativne vlade se konča dne 7. oktobra.

To bo prva prilika, katero bo imel canadski narod, da sodi o vojni politiki Bordenove vlade od časa naprej, ko se je Canada dejanski vdeležila vojne.

Glede vprašanja konskripcije so bila mnenja zelo različna. Angleška Canada podpira v splošnem konskripcijo, dočim je francoska Canada proti njej.

Vsled tega se tudi pričakuje najbolj ostrih in razburljivih političnih kampanj, kar jih pozna zgodovina Dominija. Od izida volitev bo odvisno, če bo ostala na krmilu še nadalje sedanja konservativna vlada in če se bo dejanski izvedlo konskripcijsko postavlo.

Liberalno opozicijo vodi Sir Wilfrid Laurier, bivši ministrski predsednik ter ljubljence francoskih Canadev. Canada ima sedaj 406,000 vpisanih vojakov.

Njena prekmorska sila je sestavljena iz petih divizij. Štiri teh divizij se nahajajo v Franciji na bojni črti, dočim je ena v Angliji kot rezervna divizija.

Izza krvavega in obupnega dne pri Vimy Ridge se je odtegnilo tej rezervni diviziji veliko število moštva ter izpolnilo vrzeli, ki so nastale v divizijah v Franciji.

Canada mora dati na razpolago nadaljni material, ali pa bodo ostale canadiske čete brez vseh rezerv. To bi pa pomenilo izločenje Canade kot vojskujoči se faktor na fronti. Canada mora dvigniti nadaljnih 100,000 mož in to v najkrajšem času.

Prostovoljno rekrutiranje je stvar preteklosti, kajti Canada je uboga na moški sili, ki ne presega 8,000,000 oseb. 400,000 mož, ki so se prostovoljno priglasili, je že resno skrčilo število delavcev, ki so neobhodno potrebni.

Farmerjem manjka delavcev in v številnih mestih se daje uradnikom in drugim uslužbencem vsaki dan prosto popoldne, da morejo pomagati pri delu na poljih. Konservativci pa izjavljajo, da je v mestih na stotine "slackerev" in da se hoče te ljudi dobiti v roke potom konskripcijske postave.

Problem pa je še bolj zavozljan vsled plemenskih vprašanj in težke finančne situacije, ki involvira ponarodenje 7000 milj železnic ter milijone dolarjev posojil za druge. Vsled vsega tega je izid volitev zelo negotov.

Državni zbor.

Nastane vprašanje, čemu treba reforme ravno sedaj. Odgovarjam da razmere že dolgo časa silijo k rešitvi in da v tej zadevi pač ni mogoče govoriti "prezgodaj". — Predvsem naj pa povdarjam tu gospodarsko-politični moment. Tekom vojne je treba rešiti velike gospodarske naloge, še večje v prehodni dobi in največje nastanejo v dobi mirnega gospodarstva, ko bo šlo za to, da svoje narodno gospodarstvo na novo zgradimo in napnemo vse sile, da popravimo težke škode strašne vojne, marveč da tudi dvignemo kulturo in gospodarstvo. In sedaj vprašam: Naj li tudi v tem času vsako produktivnost onemogoča okolnost, da narodno vprašanje pri nas ni našlo zadovoljive rešitve? Menim, da mora vsak patrijot priznati, da je pogled v tak razvoj stvari grozen.

Vlada ne zahteva od parlamenta ničesar v tem oziru. Izberite si katerikoli obliko. Vladi je ona najljubša, ki obeta najgotovjši uspeh. Naj ta tako potrebna evolucija izraste popolnoma sama iz parlamenta.

Na ta način boste — bolj učinkovito ko bi mogle to vršiti vladne ali strankarske izjave — dokazali z dejanjem, da v Avstriji ni zatiranih narodov in ne volje, jih zatirati ter d naj bo vsakemu narodu dano pravo samoodločbe pri upoštevanju državne enotnosti. Na ta način bo vzeta sovražnemu inozemstvu vsaka pretveza, vtikati se v notranje razmere, ki jih lahko sami uredimo. Dokazali boste, da avstrijski narodi, ki znajo braniti očetovo domovje z neodoljivo silo in odločnostjo, imajo tudi lastnost, na tleh drage domovine zgraditi gotove temelje za uspešni razvoj mirne bodočnosti.

S tem delujete v okviru vojnih smotrov, ki jih skušamo doseči s svojimi zavazniki in ki smo jih že javno označili; obenem pa oni smoter, ki se zanj Avstrija v tem strahem boju predvsem bori: za nedotakljivo sveto pravo svojih narodov, odločati svojo notranjo usodo v svobodi.

Na tak način bo to delo ti slo-

narodov in enotnega prizadevanja. odstraniti one razmere, ki so povzročile svetovno vojno. Vsi želimo iz srea takega mira. Doslej pa smo odločeni trdno vztrajati v fronti in v zaledju.

Za Seidlerjem, ki je na koncu jasno opovedal idejo sprave in sprajljivosti med narodi, ki edina omogoča trajen mir, je hotel govoriti Marekhl, znani nemški nacionalni in hujšak. Imel je pripravljen eno uro dolg govor proti slovanskim zahtevam. Predsednik, ki je Nemec, je pravčasno bil opozorjen na Markhlova načrte ter je takoj za Seidlerjem zaključil sejo.

Deputacija kmečkih poslancev pri poljedelskem ministru.

Dunaj, 14. julija.

Danes se je pod vodstvom poslanca Majerja, predsednika nižjeavstrijskega vinorejskega društva, zglasila pri poljedelskem ministru Ertlu deputacija poslancev iz vinorodnih krajev.

Goriško je zastopal poslanec Fon, Kranjsko dr. Pogačnik, Stajersko Roškar, Dalmacijo in Istro dr. Laginja.

Deputacija je prosila poljedelskega ministra, naj zastavi ves svoj upliv, da bodo lito vinogradniki dobili pravčasno in zadostno množino sladkorja v svrhu naprave domačega vina.

Upanje je, da se bo množina sladkorja zvišala, ker so znanstveniki dognali, da se da tako vino prav okusno pripraviti s surovim sladkorjem, ki ga je več na arzpologo kot čistega.

Nabava sladkorja se prične najprvo za južne dežele, kjer bodo seveda imeli tudi prej trgovce kot gori na severu.

Poslanec Spinič za naše narodne pravice v Istri.

V današnji seji poslanske zbornice je stavil poslanec Spinič interpelacijo v zadevi uporabe italijanskega jezika v Istri pri vojaških in civilnih oblastih. Upozarja, da se v vseh vojnih šolah in drugih javnih zavodih uporablja italijanscina kot službeni jezik. Še celo hrvatski mornariški novinci morajo prisegati v italijanskem jeziku. V drugi interpelaciji se dotakne Spinič jezikovnega vprašanja pri navtičnih šolah in na Malem Lošnju.

Poslanec Jarc poročevalec v odseku za prehrano.

Dunaj, 15. julija.

Odsek za ljudsko prehrano je danes razdelil referate. Poročevalec za žito, setev, žetev in razdelitev bosta poslanca Jarc (Jugoslovanski klub) in dr. Renner (nemški socialist.).

Dnevne novice.

Kitajski cesarček.

Peking, Kitajsko, 30. avgusta. Hsuan Tung, 13-letni odstavljeni kitajski cesar, katerega so siloma postavili zopet na kitajski prestol sebični nameni nekaterih vojaških voditeljev je še sedaj holan na živih kot posledica bombardiranja prepovedanega mesta.

Zdaj je sicer že nekoliko okreval, toda je potrj zaradi slabega ravnanja s cesarsko rodovino.

General Čang Hsun je izdal v imenu mladega cesarja izjave, iz katerih se vidi, kot bi mladi cesar prostovoljno zopet zasedel cesarski prestol. To pa ni bila resnica. Niti mladi cesar, niti kak član cesarske rodovine ni bil za to, da se obnovi kitajska monarhija. Vedeli so, da ni bil čas za to, kajti niso imeli moči, da bi se zdržali. Princ Pu Lun, ki je poglavar dinastije Mandžu in varuh mladolletnega ex-cesarja je posebno nasprotoval obnovitvi monarhije.

Republikaci odločno nasprotujejo, da bi se še dalje plačevalo odstavljeni cesarski rodovini tri milijone dolarjev na leto. Zahtevalo tudi, da se pošlje rodovino v kakšno mesto v notranjosti dežele. Odvzamejo se jim vsi naslovi in cesarske pravice ter naj jih dobro stražijo. Le na ta način se ne bodo več dali zapeljati po ambicijah nekaterih vojaških voditeljev.

Potopljen angleški parnik.

Atlantako pristanišče, 30. avg. Danes je prišla vest, da je bil potopljen angleški parnik "Verdi", 7000 ton. "Verdi" je odpeljal na Angleško 12. avgusta s tovorom

in brez potnikov. Posadka je štela 112 mož, izmed katerih so bili vsi razun šestih rešeni.

Davek na vojne dobičke.

Pariz, Francija, 30. avgusta. — Finančni minister Thierry je danes naznanil, da je zvišala francoska vlada davek na vojne dobičke. Zdjaj znaša ta davek osemdeset odstotkov. To zvišanje bo prineslo vladi vsako leto eno milijardo frankov.

Povejte svojim prijateljem.

Kako je naravno zdravilo

EVROPEJSKIH DEVET RASTLIN

dalo pomoč v slučaju železnih bolezni, revmatizma, zapirja, neprebrave, neredu v ledicah, mehurju in jetrah. Kako čudovito zdravilo da so in kako zabranjeno bolezn. EVROPEJSKIH DEVET RASTLIN deluje milo in prijetno na prebavne organe želedec, ledica, jetra, kri in čreva. Pošljite po eno skatijo še danes. Cena \$1.00.

GUENTHER DRUG COMPANY,

Dept. C.

6430 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

CHROMATIC HARMONIKE

najnovjšega sistema se dobe pri: Joseph Russ, 3926 St. Clair Ave., Cleveland, O (8x 2x v t 21—8)

OPOMIN.

Tem potom opominjam vse one rojake, ki mi kaj dolgujejo, da poravnajo svoj dolg do 15. septembra tega leta. Ako tega ne storite do odločenega časa, potem sem primoran obelodaniti njih polna imena, ker dolgujejo mi že preko dve leti iz Onnalinde, Pa.

Jacob Svele,

Box 21, Kingston, W. Va. (30-31—8)

Novel električni premikajoči se znaki za vašo izložbo.

Premikajoče se stvari vzbujajo pozornost. Izložba, ki je le srednje opremljena vzbuja malo pozornost. Premikajoči se oglaš v vaših izložbi bo pritegnil nase polno gledalec.

"Canteen" in "Spiral Glob" sta dve premikajoči se električni znamenji, ki vas bosta zanimali. Vsako si lahko nabavite za \$6.00 ali več.

Če hočete povprečiti svojo trgovino, si nabavite eno teh premikajočih se znamenj. Pridite in oglejte si te nove povprečevalne trgovine v katerikoli naši izložbeni sobi.

The New York Edison Company

At Your Service

General Offices: Irving Place and 15th Street
Branch Office Show Rooms for the Convenience of the Public

424 Broadway 126 Delancey St 10 Irving Place 124 W 42nd St 151 E 86th St 27 E 125th St 362 E 149th St All Show Rooms open until midnight

Važno za vsakega.

KADAR želite izvediti za naslov svojih sorodnikov, prijateljev ali zancev,

KADAR želite prodati posestvo, farmo, lote, hišo, pohištvo, trgovino itd.

KADAR želite objaviti krst, ženitve, žalostinko itd.

KADAR želite dobiti delavce ali pomoč v gospodinjstvu itd.

KADAR želite dobiti delo za sebe ali svojega prijatelja ali znanca,

KADAR želite objaviti društvena naznanila,

RABITE VSELEJ "GLAS NARODA"

"GLAS NARODA" dobite v vsaki slovenski naselbini; v vsakem mestu, v vsakem trgu in v vsaki mali vasi v Zedinjenih državah, kakor tudi v Canadi itd.

"GLAS NARODA" je najpriljubljenejši in najbolj razširjeni slovenski list na svetu.

"GLAS NARODA" je rasposlan na leto v štirih in pol milijona (4,500,000) irtisih in je torej najboljšo sredstvo za oglaševanje.

CENE SO SLEDEČE:

Trikratno iskanje sorodnika ali prijatelja stane \$1.00
Enkratna objava prodaje posestva, hiše, lota itd. stane \$1.00
Enkratno iskanje delavcev stane \$1.00

Enkratno iskanje dela stane \$0.30
Enkratna objava ženitne ponudbe, žalostinke ali kaj enakega stane \$1.00
Enkratno društveno naznanilo stane \$0.50

Slovenskim trgovcem naredimo posebno ugodne cene pri stalnih oglaših. Naročilom je poslali vselej tudi denar.

NASLOVITE NA:

"GLAS NARODA"

82 CORTLANDT STREET,

NEW YORK, N. Y.

Rojaki, vpoštevajte naše geslo, da ne sprejememo oglasov, ako jih spoznamo za dvomljive in s tem varujemo naše naročnike pred raznimi šeparji, katerih je vspovsod dovolj.

Rojakom svetujemo, kadar kaj kupujejo ali pa laročajo, da se prepračajo če je oglaš v našem listu in ako ga ne opazijo, naj vprašajo prodajalca, zakaj ga ni. Posebno velike važnosti je za vsakega pri naročilih po pošti.

Vojaško oprostjenje.

Albany, N. Y., 30. avgusta. — Arthur W. Aresens, 10 Vose St., Rochester, je — kakor pravi gov. Whitman in vojaške oblasti — pravi patrijot. Po odredbi generalnega maršala je opravičen do oproščenja vojaške službe, toda postal je governerju pismo, v katerem ga prosi, ako se ne bi mogla najti kaka pot, da bi njegov 15 let stari brat mogel iti delat, da bi Artur lahko stopil v armado.

— Dragi governer, — je pisal Aresens, — mislim, da si smem vzeti prostost, da vas prosim male usluge. Ne poskušam oprostiti se vojaške službe, Bil sem potrjen. Zelo sem srečen, da morem doprinesiti delež Old Glory; toda če to storim, bo zelo trdo za mojo mater. Imam 10 let staro sestro, eno sestro 12 let staro in enega brata, ki ima 15 let. Usluga, katero hočem, da mi storite, je ta:

Prosim vas, pošljite mi pismo, ki mi dovoljuje, da sme moj brat iti na delo. Za gotovo lahko zanj preskrbim mesto v neki lekarni; delo bo lahko. Je pri popolnem zdravju, dober in močan; bil je dve leti v Junior High school.

Ako mi blagovolite storiti to uslugo, lahko grem in se bom boril za domovino in vem, da bo moja mati dobro preskrbljena. — Govoril sem o tej zadevi z županom Edgertonom, toda on nima oblasti, da bi dovolil mojemu bratu, da bi smel delati. Ako se vam zdi vredno preiskati ta moj slučaj, potem me bo veselilo, da ste to storili. Ponudil sem svojo službo Stricu Samu, pa sem bil zavržen, kajti moral sem skrbeti za mater in sestro.

NB. — Prosim, da razumete pravilno, da ne maram oproščenja.

Besarabija.

Čudno zveneče ime te dežele ni še zadosti pojasnjevanja, kajti če se izvaja prvo polovico od plemena Besov, ostane drugi del besede še vedno nepojasnjeno. Najbrž se je imenovalo deželo po moldavskem knežjem rodu Besarabov, ki so bili najbrž bizantinskega pokolenja.

Besarabija je ozemlje med Prutom in Dnjestrom, teh mogočnih karpatskih rek, ki si ohranila tudi v stari silo svojega toka. To je nižina proti visoki ravnini Podolja. V gorenskem delu se prevlečena z izrastki Karpatov, preide dežela pozneje v stepo.

Od leta 1367 naprej je tvorila Besarabija del moldavskega kraljestva, prišla pozneje, leta 1812 iz rok Turčije v one Rusije, a še pod posebno upravo in šele pozneje je postala dežela ruska gubernija. Prebivalci so po večini moldavskega, to je rumunskega in ukrajinskega izvora. Številni priseljeni nemški kolonisti, posebno Svabi, so si pridobili dosti zaslug za kultiviranje te stepne dežele.

Nekatere njih vasi imajo imena, ki spominjajo na nemške zmage v oprostilnih vojnah v pričetku 19. stoletja. Tako naprimer Leipzig, Arcis, Paris. Poleg imenovanih narodnosti pa žive v Besarabiji še Bulgari, Grki, Armenci in Tartari. Pravi velikoruski element pa je zastopan le v uradništvu.

Severozapadni kos Besarabije je prav posebne zanimivosti. Tukaj so se stikala preje tri cesarstva, Avstrija, Rusija in Turčija. Na mesto slednje pa je stopila že pred dolgim časom Rumunska. Tu na koncu Besarabije leže tudi znamenita mesta Podolee, Kamence in Chotin in tu je mejila preje Poljska na Turčijo.

Na najskrajnejšem kotu Besarabije leži Novoselica, nedaleč od bukovinskega glavnega mesta. Narava Besarabije postaja tem bolj čudovita in posebna, čim bolj se odstranjuje človek od avstrijske strani dežele in sicer v smeri proti Črnemu morju. Povsod prične prevladovati stepa. Reke tečejo v globoko zarezanih dolinah in razentega je razorana ravnina s številnimi dežnimi jarki, ki zelo otežkočajo promet. Gozdove je najti v dolini reke Dnjestra in na nekaterih drugih boljših krajih. V splošnem pa je najti le bomo stepno grmičevje.

Tudi živalstvo nudi marsikaj nenavadnega. Če bi ne potrdil tako vestni in kritični potnik kot je dr. Kohl, bi se nam zdelo kot pravljica vest, da je najti v tem kotu Evrope velikanske kače. Ta potnik je zbral pri nemških kolonistih poročila, glasom katerih se je ubilo v bližini vasi velikanske kače, ki predstavljajo neko vrsto gadov. Nemški kolonisti pa so bili tudi prvi, ki so se lotili iztrebljenja teh kač.

Uvedba latinice na Japon-skem.

Pred kratkim se je glasilo, da namerava uvedbi japonska vlada na mesto kitajske pisave latinico. Kdor le kotiček pozna jezikovne razmere v iztočni Aziji, ve že vnaprej, da ne more biti to poročilo resnično, vsaj ne v obliki, kot se ga je prijavilo. Vsi poskusi, da se na narodni daljnega Izoka kakor pisavo s črkami, se morajo izjaloviti že iz priroste vzroka, ker ni kitajski jezik in z njim vsi, ki so vplivani od njega, čitljivi v kakih drugih oblikah. Kitajščina je onozemljni jezik, bogat na vokalizem, in celi bogati jezikovni zaklad se da izražati z nekakimi 450 zlogi. Vsekakor zlog pa ima na dnuete in na stolne znamenje, katere je mogoče razločiti očesu le potni besedne pisave, v kateri običajno vsak pojem posebej pomeni znak. Japonščina, koje jezikovni zaklad obstaja na polu-

vico iz kitajskih besed, se mora boriti z enakimi težavami in vsled tega potrebuje tudi ona besedne pisave. Negleda na to pa tvori kitajska pisava duševno vez med narodi iztočne Azije. Odprava te pšave bi dovedla do medsebojnega odručenja, kar bi zopet vsebovalo težko nevarnosti za duševno življenje prizadetih narodov.

Zakaj pa bi ti narodi opustili sporazumnovalno sredstvo, katerega se danes zastoj iščejo evropski narodi? Kaj bi nadalje nastalo iz zakladov japonske literature, ki se lahko meri glede starosti in razširjenosti z vsako evropsko, če bi se hotel narod izčisti sredstva za razumevanje te literature? Pri tako emiaentno umetniškem narodu kot so Japonci pa pride v poštev še estetična stran edega vpisavanja. Kitajska pisava pa stoji glede lepote in razumnosti nedosežena in tega odličnega mesta ji ne more vzeti nobena druga. Kar se pa tiče ugovora težkoče kitajske pisave, se ima ravno v tem pogledu zelo preti-

ane nazore. V resnici pa je spoznanje kitajske pisave komaj težje kot pa je pridruženje neke ali angleške ortografije. Pri tem ni nikakor treba poznavanja 40.000 znamenj. 3000 ali 4000 zadostuje popolnoma, da se razume vsak tekst, izvenšni morda specialna znanstvena dela. Človek, ki se enkrat privadi kitajski pisavi, jo lahko hitreje in lažje piše kot pa vsako drugo pisavo. V zadnjem času se jo je prilagodilo celo pisateljska stroja in telegrafu. To vseh teh vzrokov je popolnoma izključeno, da bi imenovano poročilo odgovarjalo namenom in ciljem japonske vlade. Če pa ima to poročilo sploh kakoj dejansko ozadje, gre morda pri tem edino za to, da se uči v šolah poleg starega sistema tudi latinico, in sicer za pisavo navadnega običajnega japonskega jezika, ki je manj pomešan s kitajskimi izrazi. Nikakor pa ne more iti pri tem za popolno odpravo kitajske pisave ter nje nadomeščenje z latinico.

Govor prof. Jarca.

Visoka zbornica! Izkušnje, katere imamo v teh treh vojnih letih z vojaškim in birokratičnim gospodarstvom — nočem reči z državnim socializmom. — ker s tem profaniral besedo socializem — so take, da ne more nihče izmed nas z navdušenjem in prepričanjem glasovati za ta pooblastilni zakon. Če pa to vkljub temu storimo, so za nas merodajni ustavni oziro. Seveda storimo to z omejitvijo in bomo dovolili zbornici pooblastilo samo za dobo štirih mesecev.

Če pregledamo razpoloženje, ki je nastalo vsled tega vojnega gospodarstva pri konsumentu in producentu, kaj vidimo?

Pri političnem uradništvu, pri upravnih organih vidimo orgije samopoveljevanja.

Pod grofom Stuerckhom je bila centralna vlada na Dunaju žarišče omejenega absolutizma. Kronovine so razpadle v vilajete in okrajna glavarstva so postala pašaliki. Konsument je postal poizkusno sredstvo za razne nadomestke in producent poseben predmet kazenske zakonodaje.

To je psihološka modrost, to uspeh vsega vojnega gospodarstva, kot je nastala v duši ljudstev, to je tudi stališče, s katerega zdaj danes ljudstvo na vojno gospodarstvo, ga presoja in pobija.

Kmeti so oblekli v prisilni jopič. Uvedli so poletni čas, kot bi hoteli prisiliti krave, kdaj naj dajejo mleko, kot da se ne bi že od pametnega kmet ravnal po stanju solnece. (Poročevalec dr. Freisler: prišedli smo v mestu premog). Cenjeni gospod poročevalec, stvar bi se dala tudi drugače urediti, če bi se čisto mirno preduragali delavci v tovarnah, vozni red na železnica. Sploh so uvedli prisilno gospodarstvo naredb.

Prepoved klanja telet je povzročila, da je izginila iz naših hlevov plemenska živina, ostalo je le število suhe živali. Promet z živino je urejen samo v interesu komisijonarjev in central, ki dobivajo bajne provizije.

To vse se je zgodilo, ker je bilo javno mnenje prisiljeno k molku. Juvenal je vstvaril besedo, ki se da dobro uporabiti za našo cenzuro: "Dat veniam corvis, vexas cenzura columbas". — "Cenzura" le globe trpinč, vrane pa pusti pri miru.

Vojne hijine, fizične in moralne, vojni hujskači so živili vedno polno svobodo, nedolžno jaenje, producent in konsument, sta morala molčati. Patriotične eksercije so bile v cvetju, odredbe, sveti, po kaki poti naj pride ljudstvo do večjega kosčka kruha, so bile konfiricane. Vsled tega razmer je tudi slika dobila drugo lice, katero si je vstvaril konsument o kmetu. Nekdaj je bil kmet v očeh meščanov največji trpin, danes pa velja o njem minenje, da je noč in dan le beli kruh.

Toda če hočemo res razumeti vojno gospodarstvo, moramo upoštevati eno dejstvo, namreč: v največji meri slabo vojaško gospodarstvo. Vojaško gospodarstvo se je razvilo kot država v državi in ker je trajalo to vojaško gospodarstvo tri leta brez kontrole, smo prišli do težkih posledic nestvora agentov.

Dalje pomanjkanje organizacije, vsled česar so se živila večkrat pokvarila. Naše kmetstvo se ni moglo udeleževati dobav. Treba je bilo posredovanja agentov. Kako je pa s konji? Na Dunaju imamo kar nekaj starih konj, ki so bili v vojni uporabi, zdaj pa so v rezervi.

Detektivski so takoj odšli v San Francisco ter imeli s seboj robove, škaflijo in pisani ovoj, ki je vseboval škaflijo. Nečelnik policije v San Franciscu, ki je imel celotni slučaj v re-

zledju se vozijo z damami v dvo-vprežnih kočijah, kmetu pa se vza-me zadnji konj, a vkljub temu se za silo, da naprej obdeluje polje in dela. Velika industrija je imela povsod prednost.

Istrskega kmeta so odirali pri vinu. Rekvirirali so mu vino in še to, kar so mu doma pustili za lastno uporabo, kar si je od svojih uspritrjal, da zamenja za kruh in moko, so mu odvzeli.

To je brezsrčnost in tirizma. To so dejstva, to so razmere, ki so se vsevale za vse veke v kmečkih dušah.

Poleg tega premoč Ogrske. Ogrski kmet ima višje cene, treba mu je, da jati manj živine. Dama-eja strada in umira, Hrvatska pa, h kateri spada po zgodovini in naravi, pa izvažajo tisoče vagonov žita.

Kakor vse prebivalstvo občuti, končno vendar tudi vlada. Tako ne sme več naprej. Minister Hoef-fer je pojasnil podrobnosti, eno pa — in to glavno — pozabil: Treba je storiti vse, da zviša množino kmečkih pridelkov.

Država je v težkem položaju. V miru je bilo dovolj kruha, ker nas je zakladala Galicija, ki sedaj ne prihaja v poštev. Položaj je treba preudariti resno, kmetu se ne sme delati krivice. Kmet ni igrača. Navezan je na grudo, na naravo, na stare navade. V tem tiči njegova moč. Kdor mu to razdere, ga vznemiri opravičeno. — Vojska je najhujše zadelo kmeta. Že pred vojno je število delavne-ga ljudstva po kmetih padalo od leta do leta. Ob začetku vojne so bili oproščeni uradniki, trgovci, industrije itd., kmetje ne. Šele ko se je oglašal glad, se je vojsko spomnilo, da rabi kmetovih žuljev, če se hoče vojskovati. Kmečki pridelek je bil že v miru na leto več vreden kakor kar je na leto utvarila industrija. (Prijetvanje).

O skrivnostni škafliji.

Gospa John P. Dunning, hčerka nekega kongresnika, je živela v Dover, Delaware. Imela je enega otroka in njen mož je bil vojni poročevalec, ki je bil skoro ne prestanto z doma. Dne 9. avgusta leta 1918 je dospelo na njeno stanovanje poročilo, da ima na pošti paket, katerega so izročili njemu očetu, ki naj bi ga nadalje izročil nji.

Cela družina je živela v hiši ter obstajala iz gospoda in gospe Dunning ter gospe Deane.

Cela družina je bila pri večerji, ko je dospel v hišo poštni paket, in vsi so šli pozneje na verando, kjer je odprla gospa Dunning pošljatve, ki je bila doposlana potom pošte. Izkazalo se je, da je obstajala pošljatve iz prične škaflije za sladšice dasiravo je poleg druge vsebovala tudi robove, čokoladni cream ter sporočilo, na katerem je bilo zapisano:

"Z ljubeznijo za vas samo in vašega otroka. — Gospa C."

Gospa Dunning si ni mogla misliti, kdo bi poslal te stvari, vendar pa si je izbrala par sladšic ter jih pričela jesti. Med tem časom pa je razdelila ostale stvari med navzočo družbo. V noči, ki je sledila temu prizoru, so oboleli vsi navzoči. Ozdraveli pa so vsi, iz-venzaj gospe Dunning in gospe Deane.

Ko so ju raztelesili, so videli, da sta obe umrli vsled upliva arzenika. Popolnoma jasno je bilo, da je treba pripisovati smrt temu vzroku. Vso zadevo so izročili policiji. Rokopis na pošljatvi so spoznali kot identičen z anonimnimi sporočili, ki jih je dobivala gospa Dunning pred par meseci iz San Franciscu, in ta so se vedno tikala njene osebe.

Nek kemik, ki je preiskal sladšice, katere še niso pojedli, je ugotovil veliko dozo arzenika.

John P. Dunning, soprog ene izmed artev je bil poklican domov po telefonu. Povedali so mu vse, kar se je zgodilo.

V rokopisu pošljatve je takoj spoznal rokopis neke Kordelije Botkin, to je ženske, katero je poznal, ko je bil v San Franciscu. Spomnil se je celo čisto navad-ne opombe, da je nekoč povedal tej ženski, kako ljubi njegova žena sladšice in iz eelega rokopisa je spoznal, da soglasja njena pisava s pisavo pošljatelja dotične škaflije.

Detektivski so takoj odšli v San Francisco ter imeli s seboj robove, škaflijo in pisani ovoj, ki je vseboval škaflijo. Nečelnik policije v San Franciscu, ki je imel celotni slučaj v re-

kah, je ugotovil, da se nahaja Mrs. Botkin v Stockholmu.

Tam so jo prijeli ter prevedli v San Francisco v nadaljno raziskovanje cele zadeve.

Bil pa je majhen zlati pečat, kot ga imajo ponavadi pri zavijanju takih pošljatev, ki je dovedel do končnega uspeha cele zadeve.

Dokazali so namreč, da je našla Mrs. Botkin, potem, ko je zapustila Victoria Hotel, lastnika tega hotela na mestu, ter se polastila tega zlatega znaka.

Malo časa potem se je dokazalo, da so bile te sladšice kupljene v prodajalni nekega Georgea Haas v San Franciscu. Nadalje so ugotovili, da je gospa Botkin identična z žensko, ki je kupila te sladšice v prodajalni dne 31. julija.

Prodajalka je pod prisego izjavila, da je gospa Botkin nakupila v prodajalni ter zahtevala, naj se zloži predmete v lično škaflijo, ki naj bi ne vsebovala imena firme.

Obenem pa je obvestila prodajalko, da se naslova ne sme popolnoma izpolniti, ker hoče pritriliti na naslovno stran še nekaj drugega. Mož gospe Dunning je pokazal pisma, ki mu jih je pisala gospa Botkin in pisalni izvedenci v San Franciscu so ugotovili, da je oseba, ki je pisala pisma identična z ono, ki je pisala naslov na pošljatvi sladšice ter pismo, ki se je nahajalo v pošljatvi. Prodajalec v lekarni v bližini hotela gospe Botkin je bil obveščen, da se nahaja v bližini ženske, ki je pred par urami nakupila dve unci arzenika. Namen njene pisave pa je do ločila, da hoče očistiti svoj slamičnik. Prodajalec v lekarni se je prav posebno spomnila reditega, ker je vstrajala pri tem, da dobi to zdravilo in da ne more drugod dobiti te stvari.

Z vsega tega se je sklepalo, da je bila Mrs. Botkin ona, ki si je nabavila arzenik ter skušala zastrupiti celo družino.

Kljub vsem naporom, ki so jih vprizorili, da žensko oproste, se je jasno dokazalo njeno krivdo ter jo spoznalo krivico. Obsojili so jo na dosmrtno ječo. Pozneje so vprizorili še par poskusov, da bi jo oprostili, a ona je med tem časom telesne slabela ter umrla v ječi vsled zvođenja možgan.

Novice.

Bojevit Roosevelt.

Včeraj je korakalo po New Yorku 30 tisoč ameriških vojakov, ki so namenjeni na Francosko. Paradi je gledalo več kot dva milijona ljudi. Po končani paradi je rekel T. Roosevelt, da mu je zelo ugajalo in dodal: "Vsakdo, ki ni pripravljen bojevati se za Združene države, ne bi smel imeti volilne pravice v Združenih državah. Kar se tiče Nemcev, ni prostora v tej deželi za moža s fifty-fifty (polovično) zvestobo. Naj bo cel Amerikanec, ali cel Nemec. Ako je Amerikanec, ni samo za Ameriko, temveč tudi za Angleško, in je proti Nemčiji. Ako pa je za Nemčijo, pošljite ga nazaj v Nemčijo, kamor spada, in pošljite najprej senatorja La Follette".

Otroško delo.

Jutri stopi v veljavo nova zvezna postava o otroškem delu. Po tej postavi ne sme biti uslužben noben otrok pod 14. leti v kakih tovarni, katere izdelki se rabijo v meddržavni trgovini in noben otrok pod 16. leti v kakem rovu ali kamnolomu. Delavni čas za 14. ali 15-letne otroke v tovarni ne sme znašati več kot 8 ur. Delati ne smejo od 6. ure zvečer do 7. ure jutraj.

Da se izvrši ta postava, je prepuščeno delavskemu tajniku.

Odbit napad na Frankobrod.

Amsterdam, Nizozemsko, 30. avgusta. — Nameravan zračni napad zaveznikih letalcev na Frankobrod ob Meni je bil odvrnjen.

Oddelek letalcev, ki je prihajal od zapada, se je moral vrniti na pol pota med Mainzom in Frankobrodom.

Prav rad bi izvedel za svojega bratrance JOSIPA TULL in prijateljca PETRA PURGER. Oba sta doma iz vasi Mačkoje pri Trstu. Vsi trije smo prišli skupaj iz starega kraja 1. 1907. Prijatelj je pred kratkim stanoval na 414 Ave. S. Bogalusa, La., bratrance pa pred 8. leti v Los Angeles, Cal. Prosim, če kdo ve za katerega, da mi naznani njegov naslov, ali naj se pa sama oglašam. — Geo. Tull, 758 N. Holmes Ave., Indianapolis, Ind. (318-29)

NAŠI ZASTOPNIKI.

kateri so pooblašteni pobirati naročnino za dnevnik "Glas Naroda". Naročnina za "Glas Naroda" je: za celo leto \$3.50, za pol leta \$2.00 in za četrt leta pa \$1.00. Vsak zastopnik izda potrdilo za svoto, katero je prejel in jih rojakom priporočamo.

San Francisco, Cal.: Jakob Lovštin, Denver, Colo.: Louis Andolschek in Frank Skrabec.

Leadville, Colo.: Jerry Jamnik. Pueblo, Colo.: Peter Cullig, John Germ, Frank Janesh in A. Kochevar.

Salida, Colo. in okolica: Lou Costello. Somerset, Colo.: Math. Kernely. Clinton, Ind.: Lambert Bolskar.

Indianapolis, Ind.: Alois Rudman. Aurora, Ill.: Martin Jurkas in Jernej B. Verbič.

Chicago, Ill.: Jos. Botič, Jos. Blah in Frank Jurjovec. Joliet, Ill.: Frank Bamblich, Frank Laurich, A. Oberstar in John Zaletel.

La Salle, Ill.: Matija Komp. Livingston, Ill.: Mih. Clrar. Nukomis, Ill. in okolica: Math. Galshek.

North Chicago, Ill. in okolica: Anton Kobal in Math. Ogrin. So. Chicago, Ill.: Frank Černe.

Springfield, Ill.: Matija Barborič. Waukegan, Ill. in okolica: Math. Ogrin in Frank Petkovšek.

Cherokee, Kans.: Frank Režisnik. Columbus, Kans.: Joe Knafele. Franklin, Kans.: Frank Isakovec.

Frontenac, Kans. in okolica: Rok Firm in Frank Kerne. Kansas City, Kans.: Geo. Bajuk in Peter Schneller.

Mineral, Kans.: Frank Auguštin. Ringo, Kans.: Mike Pencil. Kitzmiller, Md. in okolica: Frank Vodopivec.

Baltic, Mich.: M. D. Likovich. Calumet, Mich. in okolica: M. F. Kobe, Martin Kade in Pavel Shalta.

Detroit, Mich.: Jos. Glasch. Manistique, Mich. in okolica: Joan Kotzian.

Chisholm, Minn.: Frank Govže, Jak Petrich in K. Zgonc. Ely, Minn. in okolica: Ivan Gouže.

Jos. J. Peschel, Anton Poljanec in Louis M. Perušek. Eveleth, Minn.: Louis Govže in Jurij Kotze.

Gilbert, Minn. in okolica: L. Vesel. Hibbing, Minn.: Ivan Pouše.

Kitzville, Minn. in okolica: Joe Adamich. McKinley, Minn. in okolica: Fr. Boje.

New Duluth, Minn.: John Jerina. Sartell, Minn. in okolica: F. Triller.

Virginia, Minn.: Frank Horvatič. St. Louis, Mo.: Mike Grabrian. East Helena, Mont. in okolica: Frank Petrich.

Klein, Mont.: Gregor Zobec. Great Falls, Mont.: Math. Ulrich. Roundup, Mont.: Tomas Paulin.

Dawson, N. Mex.: Mike Krivic. Gowanda, N. Y.: Karl Sternisa.

DR. ROSENTHAL, SPECIALIST.

622 PENN AVE., PITTSBURGH, PENNA. Dr. Rosenthal, Specialist že čez 20 let. Ako imate tajne bolezni, syphilis, čankar, kapavico, izgubo semena, bolno kri, nervoznost, znojenje, ledice, mazulji, revmatizem in druge bolezni, uprašajte za nasvet Dr. Rosenthala in povedal vam bo čez ste ozdravljivi.

POSEBNA PONUDBA za kratke čas je dva dolarja na teden. Ako niste zadovoljni z ozdravljenjem vam vrnem dva dolarja.

Dr. Rosenthal zdravi z najboljšimi zdravili, ki jih dobi iz Evrope, Indije, Kitajske, Južne Amerike in vseh drugih krajev sveta. On želi zdraviti le svoje bolnike.

Dr. Rosenthal, 622 Penn Ave., Pittsburgh, Pa.

Uradne ure tedensko od 9. jutraj do 6. popold. Ob četrtkih in sobotah od 9. jutraj do 8. zvečer. Ob nedeljah od 10. jutraj do 2. popoldne. Govori se slovensko. Ne zdravi po pošti. Izrešite in obdržite to objav.

Kaj je vojna?

Rojakom v Ameriki je znana vojna le iz časniških poročil, iz raznih opisov in pripovedovanj, v resnici je pa ne poznajo in niti ne slutijo, kakine so njene grozote.

Največja zločina

kar jih pomni človeštvo, se izvršujejo zdaj v Evropi. Ljudje strajajo, trpe in umirajo ter zastoj čakajo rešitve.

"Boj proti boju"

to bi morala biti deviza vsakega človeka dvajsetega stoletja. Žal, da imajo še vedno največjo besodo vladarji in diplomati, ki po svoji volji delajo in ukrepejo, kar je

slabo za narod.

Med ameriški Slovenci bi ne smelo biti niti enega, ki bi ne bral knjige slavne pisateljice Berte Suttnerjeve

"Doli z orožjem!"

Knjig imamo le še malo v zalogi in zato naj jo vsak, ki jo hoče imeti, čimprej naroči. — Stane 50 centov.

Slovenic Publishing Company

62 Cortlandt Street,

New York, N. Y.

Jugoslavanska

Katol. Jednota

Inkorporirana dne 24. januarja 1901 v državi Minn
sedež v ELY, MINN.

GLAVNI UREDNIKI:

Predsednik: MIHAEL ROVANSEK, R. F. D. No. 1, Conemaugh, Pa.

Podpredsednik: LOUIS BALANT, Box 106, Pearl Ave., Lorain, Ohio.

Glavni tajnik: JOSEPH FISHLER, Ely, Minn.

Glavni blagajnik: GEO. L. BROZICH, Ely, Minn.

Blagajnik N. S.: LOUIS COSTELLO, Salida, Colo.

VERHOVNI ZDRAVNIK:

Dr. JOSEPH V. GRAHEK, 843 East Ohio Street, Pittsburgh, Pa.

NADZORNIKI:

JOHN GOUZE, Box 105, Ely, Minn.

ANTHONY MOTZ, 9641 Avenue "M", So. Chicago, Ill.

JOHN VAROGA, 5126 Natrona Alley, Pittsburgh, Pa.

POROTNIKI:

GEO. J. PORENTA, Box 176, Black Diamond, Wash.

LEONARD SLABODNIK, Box 480, Ely, Minn.

MAT. POGORELC, 7 W. Madison St., Room 605, Chicago, Ill.

GOSPODARSKI ODBOR:

JOSEPH PLAUTZ, Jr., 432 - 7th St., Calumet, Mich.

JOHN MOVERN, 483 Mesaba Ave., Duluth, Minn.

JOHN RUPNIK, Box 24, S. R., Delmont, Pa.

ZDruževalni odbor:

RUDOLF PERDAN, 6024 St. Clair Ave., N. E. Cleveland, Ohio.

FRANK SKRABEC, Stk. Yda, Station RFD, Box 17, Denver, Colo.

FRANK KOČEVAR, Box 386, Gilbert, Minn.

Vsi dopisi, tikajoči se uradnih zadev, kakor tudi denarne pošiljave, naj se pošljejo na glavnega tajnika Jednote, vse pri- tožbe pa na predsednika porotnega odbora.

Na osebnih ali neuradnih pismih od strani članov se ne bo- de odzvalo.

Društveno glasilo: "GLAS NARODA".

Zlatarjevo zlat.

Historična povest iz 16. stoletja.

Spisal Avgust Senoa.

(Nadaljevanje).

"To ni prava pot", odgovori Teuffenbachu zvit nadškof Drasković, "gospod general imate preveč živahno kri. Čim bolj se katera reč potlači, tem višje lahko odskoči, pravi pregovor. Treba bo čakati. Ako hrvatski in slovenski gospodi povemo, kaj hočemo, naj bo vsa Hrvatska generalat rim- skega cesarstva, tedaj bi vse sko- čilo na noge in mi bi propali. V prvi vrsti potrebujemo novcev za tednjavo Koprivnico, zahtevajmo torej to najprej. Ne bodo nam za- nikavali. Alapić naj bo nekaj ča- sa kakor ban; potem se ga že re- šimo, ker je istinito le podban in ni prisegel pred zbornico."

"Pravzameu nadvojvode Kar- lu se bo zdel ta pot predolg!" pripomni Vid Halek, general slo- venske krajine.

"Ne bodite si v skrbi, zagovar- jal bom vse sanj", odgovori nad- škof; "naše pravilo bodi: počasi, ali gotovo."

"Počasi, ali gotovo!" ponovi podban Bukovački.

"Kaj pa imamo od tega škra- nja, vaša presvetlost?" upira se Teuffenbach. "Jaz bi to delo iz- vsilil hitreje. Dajte mi dve ali tri čete in sami hočem biti kriv, ako ne ukrotim upornike v enem me- secu."

"Motite se, general", dvigne Drasković ponosno glavo, "moti- te se! Dobro poznamo hrvatsko kri. Tudi jaz sem izšel iz te krvi. Čeprav ni naše plemstvo prena- gne krvi, vendar niso hrvatski ple- meniti siromaki, moj general. Do- bro vedo, kaj sta sablja in puška. Na vaš način jih ne ukrotite, am- pak se pokvarite vse. Prišla bi sablja na hrva. Nase ljudstvo je nestorovitno. Nakrat plane, po- tem pa zopet zadrenja. Pustimo je, naj plane, a ko bo dremalo, takrat je primamo. Za zdaj zahtevajmo samo srovec."

"Podvržem se vaši presvetli- modrosti", pritrdi Teuffenbach, ker uvidi, da sicer račun ne v- lja nič. Naj ostane Alapić, kar je to je ban, ali bolje rečeno nič. Razprši se zbornica, raztresla se bo regovalna gospoda zopet po svojih lošenih dvorih, tedaj jim bo pokazal prejšnji nadvojvoda, kdo je gospodar, čegava zapoved se mora priznati in kaj pride vse- eno devet banov. Najdi da se mo- ra enkrat uvesti rod v ta babilon- ski metez, da se morajo le stare zlorabe, katere imenujejo doma- čini svobode, do kraja iztrebiti, to- rumne vsak krščaški človek. Rna glava, ena misel, ena volja —

Bilo je kriha, vika in motanja več kakor o sami lepi nedelji. Solnce se je pomladno smejalo, mešani predse.

so se veselili, a ni se smejala go- spoda, ampak mrko je gledalo. Čudno je bilo gospodi pri sre- ko je prihajala v Zagreb. Kako bi ji tudi ne bilo? Znano je bilo, da nadvojvodi Ernst in Karl de- hujeta in snujeta, naj bi se ovrgle stare pravice in Hrvatski. Znano je bilo, da se hoče ovreči banska čast in odvzeti banu pravico skli- cavniti zbornico ter voditi deželno vojsko. Znano je tudi bilo, da se je pravi ban odrekli hanski časti, a oni, kateri je to ime samo le za- sitnosti hanske oblasti nosil, t. j. Gašpar Alapić, ni imel popolne banske oblasti. Da, po kotih in zavetjih se je govorilo še več in veliko hujše. Mali in grubi Ala- pić, v katerem je vse kipele, pre- kanil je prezvitega svojega nek- danjega tovariša Draskovića in je sklical zbornico v Zagreb ravno občasno, ko je videl, da je vse ki- pele in vrela v plemstvu in ker je vedel, da ta zbornica ne bo nik- dar četa krotkih ovnov. Prejasma gospoda nadvojvodi Ernst in Kar- el sta bila v ognju vsled tega ča- na, ker je že cesar Maks II. kra- til hrvatskim banom sterodavno pravico sklicevati zbornico in ker sta ta dva gospoda hotela povsem dobiti hrvatsko gospodo v svoje roke. Najbolj se je razkačil Er- nest, kateri je imel svoj prestol v Graden in hotel je z močno pest- jo razbiti osnovo malega in grba- vega bana. Pa modri Drasković je dobro poznal dobrohotno, ple- menito in nestanovitno srce svo- jih Hrvatov: potolažil je torej ognjevitoga poglavarja in ga na- potil, da je poziv k zbornici po- trditi tokrat. Drugace je seveda sodila o tej zadevi kraljevska ob- last v Požunu, ker so ljudje, ki se z novega bavijo in računajo, navad- no hladnokrvnejši. V požunski denarnici pa si kaj lahko preste- leckine. Polovica Ogrske je bila pod turško oblastjo in ni bilo jih mnogo, da bi plačovali kraljevski davek; Hrvati so sami davke od- merjali in pobirali, sami vse ku- povali in sami plačevali deželno vojsko, ali kakor so turški never- niki žgali in ropali ter imetje uni- čevali po deželi, mnogokrat se je zgodilo, da ni blagajnik cele kra- ljevine Slavonske imel pest nov- cev v blagajni in takrat se je re- klo, da mora požunska oblast pri- teči na pomoč. Denarje šteti in dajati, je gotovo velika neprilika. Zadnjega slučaja se boje, pisala je modra požunska oblast meseca svecana istega leta presvetlemu gospodu Ernstu, kako je slišala, da bo na poziv otvarjena zborni- ca kraljevine Slavonije, kako je vse dobro premislila in da se ji zdi, kako bi bilo napačno, ako bi se zaprečilo to zagrebško zboro- vanje. "Ker brez bana" glasilo se je v pismu, "ne more biti na Hrvatskem zborovanje, pa če me- ni premisliljivi nadvojvoda to in drugi velevažni opraviči v Hrvat- ski ne dajo odločiti in ker je hr- vatska gospoda že sklicana v zbornico, tedaj misli odločiti pre- pokorno, naj bo to zborovanje komisarja in plemstva le dogovor, dokler se ne postavi ban in skli- ceno zbornica."

(Dalje prihodnjic).

POZOR, FARMER!

V Rome, N. Y., so na prodaj lepe farme na lahke obroke. 127 akrov dobro zemlje, 90 akrov iz- čiščenih, da se lahko takoj orje in ostalo je šuma. Na farmi je hi- ša z 10 sobami, hlev in vse dru- go dobro urejeno gospodarsko poslopje, 8 krav, 2 konja, 2 svinji, 2 teleta, 60 kokoši in vse polje- delsko orodje. Dobra voda, ki te- če skozi farco, dovolj sadnih dre- ves jabolk in hrušk. Nahaja se blizu mesta, šole in cerkve. Cena \$3500, \$1200 se takoj plača, osta- lo pa na letno obroke. Druga far- ma je 150 akrov, sto je izčišče- zemlje in drugo les, hiša in gospo- darsko poslopje prve vrste, 14 krav, 1 bik, 8 telet in vse orodje, ki se ga rabi. Cena \$6500, \$2500 takoj, ostalo pa na leto. Kdor želi kaj več izvedeti, naj se obrni za pejasniti na listnika:

John F. Maciag, (31-821,78-9) Rome, N. Y.

Naznanilo.

South Fork, Pa.

Društvo "Zdravitelj" štev. 36 SDPZ v South Fork, Pa., je na svoji redni mesečni seji dne 19. avgusta sprejelo sledeči

PROTEST.

Zavedamo se potrebe in koristi združenja slov. naprednih podp. organizacij v Zdrženih državah.

Priznavamo, da sta glavna od- bora SDPZ in SPD sv. B. stori- la, kolikor je bilo mogoče za re- šitev te vevazne ideje.

Ker so pa po večletnem delova- nju za združenje naprednih orga- nizacij ni moglo doseči združenja, kakor bi članstvo želelo, odobra- vamo podvzeti korak glavnih od- borov imenovanih organizacij, kateri so prišli do sporazuma za združenje teh dveh organizacij.

Ker s tem priznavamo energič- en korak do združenja slov. na- prednih podp. organizacij (pod- vzet po gl. odborih imenovanih organizacij) za članstvo obeh or- ganizacij korišten:

Protestiramo proti podležu javnemu napadu nekaterih čla- nov društva "Plavinski raj" št. 25 v Lorainu, Ohio, na glavna odbora prizadetih organizacij — katera vršita s tem le svoje dolž- nosti. (Glej Glas Naroda z dne 11. avgusta 1917.)

Od glavnega odbora pa zahte- vamo, da zadevo temeljito pre- išče ter s prizadetimi člani (ozir. društvom) strogo postopa po prav- ilih SDPZ. (Glej str. 36.)

Sklenjeno, da se protest pri- ghi v glasilih združujočih se orga- nizacij ter kopija poslje v glavni urad SDPZ.

Frank Mršenik, predsednik.

Jacob Rupert, tajnik.

Marko Savov, blagajnik.

John Derencin, zapisnikar. (Pečat društva.)

Listnica uredništva.

J. P. La Grange, Ill. — Slo- venskih pesmi ne dobite v tem- činu nikjer. Nekateri rojaki imajo sicer nekaj skladb; kdor pa ima, jih skrbno varuje in jih ne da od sebe. Mogoče je le, da jih kdo prepíše: vsaj nekatere.

VABILO

na VELIKO ZABAVNO in PLESNO VESELOCO,

katero priredi

DRUŠTVO ŠTEV. 142 SSPZ. v White Valley, Pa.,

v soboto dne 22. septembra v Slovenski dvorani.

Pričetek točno ob 7. uri zvečer. Vstopnina \$1.00.

Svirala bo izvrstna godba hr- vatskega tamburaškega društva "Sloga k svobodi" iz Wilmer- inga, Pa.

Zatorej vabimo vse tukajšnje in bližnje rojake in rojakinje ter brate Hrvate, kakor tudi tukaj- šnja in sosedna društva, da pri- dejo z nami se razveseliti in po- slušati hrvatske tamburaše, ker jih v naši naselbini še nismo si- šali.

Za prikrižek bo tudi dobro pre- skrbljeno. Dobil se bo pečen pre- ček in še več drugih reči.

Zatorej, rojaki in rojakinje, na- svidenje v soboto 22. septembra! Odbor.

Rad bi izvedel za svoja dva brata

ANTONA in MARTINA MEH Doma sta iz Soštanj pri Celju na Štajerskem. Če se kateri na- haja v ujetništvu, naj se mi o- glasi, ali naj pa kdo drugi, k- kaj o njih ve, poroči meni. — Frank Meh, 6104 St. Clair Ave. Cleveland, Ohio. U. S. America (27-8-1-9)

Pozor, rojaki v ruskem ujetni- štvu! IVAN MILAVC iz Mal- Bukovec štev. 16 pri Ljurski Bi- strici se nahaja od začetka voj- ne v ruskem ujetništvu. Pred dvema letoma se je nahajal ne- kje v Tascentu v Aziji. Pisal- smo mu, ali ni nič glasa od nje- ga. Zato prošim cenjene rojake v ruskem ujetništvu, ako mo- goče, da mi pošljijo njegov na- slov, ako se slučajno ne bi mo- gel sam oglašiti. Rojaku, ki mi pošlje njegov pravi naslov, po- šljem darilo. — Mrs. Ivana Ste- fančič, Ore Hill, Pa. U. S. Ame- rica. (30-8-1-9)

Kje se nahaja JOHN JAKLIČ? Doma je iz vasi Veliki Pudlog pri Krškem. Prosim cenjene ro- jake, če kateri ve za njegov na- slov, da ga mi naznani, ali pa- če sam bere te vrstice, da se mi v kratkem oglasi. — John Grlic, Box 69, Moon Run, Pa. (31-8-3-9)

Moje Sporočilo Nade

Od Starega Sivo-Lasega Zdravnika.

Tisoče Slovencev trpi po celom svetu, ker im ni bilo mogoče dobiti primerno zdravniško postrežbo, kar ameriški zdravniki ne morejo govoriti njihov jezik in ne morejo razumiti njihovo bolezen. Ako Vi, ampak kdo od Vaše družine, ali prijatelji Vam, bolhate, ja želim da pridete k meni z Vašim nadlogama, in jaz, in z menom združeni zdravniki, bomo storili vse kar nam je mogoče, da Vam povrne- mo zdravje, moč in krepost!

DR. J. RUSSELL PRICE v SVOJEMU LABORATORIUMU

Sednite danes in pišite mi jasen list, poročajoč kakor čutite, kje Vas boli, in kar je vzrok, po Vašem mnenju, da čutite slabo, in jaz Vam bodem, z veseljem, dal vse nasvete in pomoč — kakor mi je mogoče.

Mojim znanjem medicine in mojem skušnjem od veliko let, jaz in z menom združeni zdravniki, poma- gali smo tisočoma trpečih mož in žensk. Morete mi pisati popolnoma zaupno, kar je vse dopisivanje zaupno.

OD ČEGA VELIKO SLOVENCEV TRPI

Jaz sem našel, da tisoče Slovencev trpi od nadlogah želca in neprebave. Nekateri imajo plin na želcu, napuhneni so po jedi, bol in nemir v želcu; vrti im se v glavi; megli im se pred očmi; čute bol, utrujenost, im se hrana in bruhanje.

Drugi Slovenci in Slovenke trpe od privatnih bolezni, kakor sifilis, ali zatrupljena kri, kapavica, ali triper, ledvic in jetra; bolezni jetra in zapeka.

Jaz sem izpisal jasno, pripostno sloven- ščinom izvrstno medicinsko knjigo ob različnih bolestinah in nadlogama. To vredno knjigo bom poslal popolnoma zastoj vsakomu človeku, ali ženski, ki piše po isto. Potrebno je vsakomu Slovincu, da piše po VODITELJA K ZDRAVJU in uči vse o takšnih boleznih in kakor jaz morem znanstveno zdraviti te bolezni, našim popolnim, brižnim in vpešnim metodama.

Ne mara, ako ste bili pri drugim zdravniku in oni so vzeli Vaš denar, a da Vam niso nič pomagali. Ne nehajte. Obrnite se na mene, oziroma Vaše bolezni. Jaz Vam bom dal mneje ob Vašoj nadlogi in, ako, po mojemu mnenju zopet morete biti zdrav. Vsi nasveti in informacije so popolnoma brezplačne. Ako mi pišete, k mdu bote dognali, da želim biti Vaš prijatelj, in dobrotnik, in vem, da bote priporočali Vašim prijateljem, da pride k meni, po nasvet in zdravniško postrežbo.

PIŠITE MI LIST

In popišite Vaše simptome, ali bolezen, in mi pošljite, tudi, ta kupon, da Vam morem poslati, zastojnjo moju knjigo.

DR. PRICE—S. 600, 9 So. Clinton Str., Chicago, Ill.

Dragi doktor Price. Prilagam pismo in popisujem nadloge svoje in bi mi ugajalo, da mi svetujete oziroma mojih nevoljah, pošljite mi, tudi, eno brezplačno knjigo.

Jaz se ne obvezujem plačati kakšne stroške, niti se obvezujem kupiti medicine, ali se pa zdraviti.

IME.....ULICA IN ŠTEVILKA ali R. F. D.....

MESTO.....DRŽAVA.....

PROŠNJA.

Cenjeni rojaki:—

S to prošnjo se obračam do va- ših usmiljenih sre za malo podpo- ro. S hvalnožnim srcem se vam že- naprej zahvalim za vsak naj- manjši dar, ki si ga odtrgate in ga podarite meni.

Starost, bolezen in revščina so me prisilile, da se obrnem do vas in vas prošim pomoči. Star sem 69 let in imam ženo ter še dva nedorasla otroka, katerim ne mo- rem pomagati delati življenja temveč sem jim še v večjo na- lego. Oči so mi skoro oslepele; no- ge so mi ozeble tako, da so mi prsti odpadli od njih.

Da je to gola resnica, navajam tudi zdravniško izpričevalo in iz- javo javnega notarja.

Zdravniško izpričevalo.

Muskegon Heights, Mich.,

16. julija 1917.

Danes sva preiskala Johna Schneiderja in sva ga našla, da je popolnoma nezmožen za delo. Star je 69 let, na levo oko popo- loma slep, pogled desnega očesa je pa zelo reven. Obe nogi sta od ozeblin tako zelo pohabljeni, da je hoja nemogoča.

Pitt S. Wilson, M. D.

T. J. Wilson, M. D.

Priče:

John Tifolt.

Math. Prudić.

Albin Kruh.

Izjava javnega notarja.

Država Michigan,

okraj Muskegon. S. S.

Jaz Mary L. Nix, javni notar v in za imenovani okraj Muske- gon, s tem potrjujem, da sta dr. Pitt S. Wilson in dr. T. J. Wilson zdravnika in stanujeta v Muske- gonu okraja ter imata uradno do- voljenje izvrševati svojo službo. (Pečat.) Mary L. Nix.

Darovi naj se pošljejo na Glas Naroda ali na:

John Schneider, Box 13, Muskegon Heights, Mich.

Rad bi izvedel za moje tri prija- telje: FELIKS KRAMAR, LU- KA TIŠLAR in FRANK ROB- NIK. Skupaj smo bili leta 1904 v Roslyn, Wash. Prosim, če kateri sam bere ta oglas, da se mi sam javi, če pa kdo drugi ve za katerega izmed omenje- nih, naj mi blagovoli naznaniti.

Lawrence Krebs, Box 73, Cliff Mine, Pa. (30-8-1-9)

Rad bi izvedel za naslov JOHNA BAREJA, podomače Mežnarjev iz Podbož na Primorskem. Če kdo izmed rojakov ve, naj mi blagovoli naznaniti, ali naj se pa sam oglasi. — Joe Liubich, Box 275, Sheffield, Pa. (31-8-3-9)

MOŽJE!

Pišite še danes po brezplačno poja- snila, kako podvojiti svoje moči, živ- nost, močstvo in krepost. Hitri uspeh! Naslovite: JUVENO LABORATORY, South Hill Street 5, PITTSBURGH, PA.

Kje se nahaja moja sestra SOFI- JA RAUCH, omožena JAKSE?

Doma je iz Semeča na Dolenj- skem. V Združenih državah se nahaja kakih 6 let. Pred enim in pol letom sem ji zadnjič pi- sal v Cleveland, Ohio, in kje se zdaj nahaja, mi ni znano. Pro- sim cenjene rojake, če kdo ve za nje naslov, da ga mi nazna- ni, ali naj se pa sama oglasi. — Joseph Rauch, 1 Columbus Ave., New York, N. Y. (30-8-1-9)

IŠČE SE 500 MAJNARJEV PRI CLEARFIELD BITUMINOUS COAL CORPORATION,

v naših majnah, ki so v ROSSITER, PA. SPANGLER, PA. CLYMER, PA. GRASS FLAT, PA.

ob New York Central železnici, v bližini divnih krajev Pauxsawney, Indiana, Barnesboro, Clearfield, Pa. Dobre zveze.

Za pikom 95 c. za veliko tono. Za strojem 61 c. za veliko tono. Sekanje in nakladanje 77 c. za veliko tono.

Cerkve, šole, zabavišča povsod. Mi nudimo majnarjem vse, z namenom, da jih zadovoljimo in da ostanejo. Vsakovrstne trgovine, dobra voila, trtovi prosti Ugodna stanovanja s tremi in petimi sobami.

Pri nas se dela vsak dan ker imamo dovolj, voz in zato je stalno delo za- gotovljeno. Dobar stalen majnar lahko napravi od \$100.00 do \$200.00 na mesec v naših majnah.

Uprašajte pri superintendentu majn ali pa pišite po pojasnila. CLEARFIELD BITUMINOUS COAL CORPORATION, CLEARFIELD, PA.

Lahko se ozdravite

Ako ste bolni, pridite k meni.

Jaz imam najfinejše aparate za zdraviti vsako bolezen.

PREISKAVA Z X-ŽARKI.

Jaz vam povem, če morete biti ozdravljeni ali ne,

Jaz vam povem natančno, kaj je pravzaprav vaša bolezen,

Jaz rabim le najnovejše znanstve- ne metode in iznajdbe,

Jaz imam sam leke in laboratorij,

Jaz rabim le pravi Neosalvarsan, 914 in 606,

Jaz ozdravim, ako drugi ne morejo

Začudili se boste, kako hitro boste ozdravljeni. Jaz sem specialist v večletno skušnjo in vem, kaj napraviti za vas.

ZDRAVIM USPEŠNO VSE KRONIČNE MOŠKE IN ŽENSKO BOLEZNI.

Posvetovanje in nasvet zastojn.

URADNE URE: od 9. ure do 5. ure zvečer ob nedeljah od 10. do 1. ure. PROF. DOCTOR SLOAN SPECIALIST 408 SIXTH AVENUE

Cor. Smithfield St. PITTSBURGH, PA.

Zmaga.

Saj vem, kam jo bom mahnil... k Balkoveu, ker tam bom dobil prijatelja.

Kadar se gre za postrežbo za krepčilo telesa, kakor tudi za lepo urejena prenočišča za potnike, ta- krat je zmaga vedno na moji strani.

Moja dolgoletna skušnja v sploš- nem pri hotelski obrti jamči mojim prijateljem pravo domačo postrež- bo. — Torej če čuti telo slabosti, si lačen ali otožen, pridite k meni, in in postregel te bom prav izvrstno.

John Balkovec Hotel

5400 East 2nd St., Pittsburgh, Pa.

